

Obreria de Santa Cristina

BUTLLETÍ INFORMATIU

Santa Cristina 2020

Festa Major de Lloret

Obreres 2019

2020

Primera Obrera: Berta Blanc Fàbregas
Segona Obrera: Laura Reina Marín
Tercera Obrera: Georgina Latorre Llores
Quarta Obrera: Clàudia Ferrandez Manchado

Disseny de la portada:
AG Cantalozella
Fotografies:
Crsitina Triadó Pérez
Assumpció Comas
Jordi Triadó
SAMLM

Obreres 2020

Arseni Frigola Bosch
Obrer Major

Us escric aquestes línies a tocar de la diada de Santa Cristina, al voltant de la qual a Lloret celebrem la Festa Major, no es un any com qualsevol altre, es un any difícil i complicat. Les circumstàncies que han motivat un canvi important a la nostra manera de viure i per tant també de la nostra manera de celebrar les festes, son un repte que afrontem amb esperança i confiança. Malgrat les adversitats hem de intentar, per poc que es pugui, i com institució ens pertoca directament fer-ho, ser fidels al lema que figura escrit a la porta de l'ermita de Santa Cristina: “Sou de Lloret que us adora protectora”, i com cada any arribar al seu santuari en la tradicional processó per donar compliment a un sentiment compartit per tants lloretencs.

Aquest any hem tingut que adaptar els actes organitzats per l'Obreria a la situació actual, intentant fer compatible el seu significat i les mesures excepcionals disposades per les autoritats competents. Per tant veureu en el programa d'actes les variacions que s'han fet per adaptar-nos a la normativa, en alguns casos amb modificacions i en altres directament suspentent els propis actes. Això no cal dir-ho ha significat un esforç important per part de l'entitat, i mes quant les circumstàncies van variant dia a dia, fet que comporta que tinguem de estar amatents a les possibles variacions que es puguin produir fins l'últim dia. Vull

demanar a tots els participants a la nostra festa la màxima responsabilitat, que de una forma seriosa es segueixin les indicacions que des de l'Obreria es comunicaran per tal de tenir una diada respectuosa amb la seguretat de les persones que hi participin.

Finalment vull agrair la col·laboració i participació desinteressada als socis de l'Obreria, a les autoritats locals, a totes aquelles persones i empreses, que amb la seva aportació fan possible una diada tant entranyable per els lloretencs.

A les Obreres de Santa Cristina i als seus balladors els encoratjo a viure amb intensitat uns dies tant especials per elles i ells, i els agraeixo el seu compromís amb l'Obreria i amb el seu poble, en les actuals circumstàncies aquest agraïment es immens.

I a tots els lloretencs us desitjo que, tot i el moment en que ens trobem, sapigueu trobar la forma adequada per participar de la festa. Bona diada de Santa Cristina i bona Festa Major. ■

Jaume Dulsat i Rodríguez
Alcalde de Lloret de Mar

Benvolguts, benvolgudes,

Any rere any la Festa Major és un dels moments més esperats per lloretencs i lloretenques. Són les dates en què fem una parada per retrobar-nos amb família i amics i venerem la nostra patrona, Santa Cristina.

Enguany la COVID19 ha trasbalsat tot el nostre dia a dia i ha portat una incertesa que ens obliga a prendre decisions continuament, a valorar, decidir, aplicar i rectificar si cal. És un aprenentatge continu, però hem d'aprendre a conviure amb aquest virus i posar tots els mecanismes de control i protecció necessaris per evitar una nova emergència sanitària com la que hem viscut. I aquest equilibri entre la nova normalitat i la precaució és responsabilitat de tots.

L'Obreria de Santa Cristina ha decidit enguany mantenir els actes centrals de la Festa Major i ho fa amb la col·laboració de l'Ajuntament de Lloret amb la voluntat

d'aportar aquesta dosi d'il·lusió i esperança que tant ens fa falta en aquests moments. Ho farem aplicant un estricte protocol de distanciament social i d'aforament limitat. Podrem per tant gaudir de la processó per mar i del Ball de Plaça, però amb limitació de concentració de persones i tenint present que les mesures de protecció són obligatòries. Són moments d'adaptació i segurament haurem de buscar alternatives com el suport de retransmissions en directe. El nostre objectiu, però, és que tots pugueu gaudir d'aquests actes.

Fem que aquesta Festa Major ens permeti novament posar en valor la nostra identitat, omplim aquest dia d'il·lusió, compartim la nostra història i també, ara més que mai, mostrem el nostre compromís uns vers els altres. ■

Mn. Martirià Brugada Clotas
Rector. Parròquia de Sant Romà

Celebrar Santa Cristina en l'any de la pandèmia · 2020

No podem negar que la pandèmia i el confinament han suposat, i suposen encara per a tots, un bon daltabaix que, fa mig any, no ens podem ni imaginar, si bé a l'Aplec dels Perdons (el 08-03-20) ja ens ho veiem al damunt.

Ara es diu que estem entrant en una desescalada i entrant en la represa d'una "nova normalitat". Però les conseqüències es fan notar a moltes famílies i a molts començos i establiments de la nostra població abocada massivament al sector terciari i al turisme.

És lògic doncs que, en una situació com aquesta, s'hagi plantejat la conveniència de celebrar enguany la festa de santa Cristina.

Amb tot, diria que, més que res, aquesta situació ens ha d'ajudar a ressituar el perquè de la celebració de santa Cristina. I això ens porta a situar i a contextualitzar la festa en el marc d'una celebració religiosa.

Des del s. XIV l'ermita de santa Cristina ha estat un referent de pregària on els lloretencs s'hi han aplegat per sentir-se acompanyats per la santa i per Déu, amb cants, pregàries, danses... Tot ben humà, ben religiós, ben cristià. I així, al llarg de la història són diversos els moments que Lloret de Mar s'ha aplegat al santuari de Santa Cristina per implorar i agrair a la santa i a Déu la seva protecció, i sovint en moments ben crítics, ja sigui de forma individual (com recorden tants exvots que hi havia hagut i hi ha al santuari) o col·lectivament. Un dels més coneguts és en ocasió de la pesta del 1650.

Per tant, la celebració religiosa no és un element superficial en la nostra tradició secular. És més, el que ens cal recordar és que entorn de la celebració religiosa, fonamental i vertebradora, s'hi han annexant diversos elements festius populars i folklòrics més o menys prescindibles, si bé amb el temps agafarien personalitat i vistositat.

Però, tal com es diu "tothom es recorda de santa Bàrbara quan trona". En el cas nostre, ens recordem de santa Cristina, de sant Sebastià, dels sants Cosme i Damià, de sant Roc... Hi haurà qui pensi que sigui trist, desfasat, irrisori que això succeeixi.

De sempre, el cert és que les adversitats ens recorden la nostra feblesa i les nostres limitacions; ens recorden la necessitat d'acompanyar-nos els uns als altres d'una ma-

nera o altra; ens recorden que no estem sols, com si estiguéssim penjats de la foscor del no-res.

Com aquells pescadors experimentats, que enmig del mar embravít, també nosaltres ens adrecem ara i sempre al Senyor per dir-li: "Senyor, salveu-nos! Ens enfonsem!" (Mt 8,23-27). O millor, encara, com Jesús penjat a la creu, damunt del gran abisme de la mort, al seu costat aprenem a dir: "Pare, confio la meua vida a les teves mans" (Lc 23, 44).

L'ermita de Santa Cristina no és únicament un monument arquitectònic i artístic. És, sobretot, un lloc de pregària i d'encontre. I la festa de santa Cristina no és únicament una celebració popular i festiva, és sobretot un moment de pregària col·lectiva, de celebració cristiana.

Que ho sapiguem descobrir, viure i celebrar des d'aquesta perspectiva. I que santa Cristina ens hi ajudi sempre.

Que tingueu tots molt bona festa. ■

Festa Major 2020 Programa d'actes

Actes organitzats i patrocinats per l'Obreria de Santa Cristina

Dijous, 23 de juliol Vigília de Santa Cristina

- A les 19 h** **Missa de Santa Cristina** (anticipada)
a l'església parroquial de Lloret
- A les 22 h** **"PASSADA"** dels Obrers de Santa Cristina
pels principals carrers del poble,
anunciant la festa.
- A les 22.30 h** **AUDICIÓ DE SARDANES**
per l'ORQUESTRA BISBAL JOVE,
a la plaça de la Casa de la Vila.

Divendres, 24 de juliol Festa de Santa Cristina

- A les 7.30 h** **"PASSADA"** dels Obrers de Santa Cristina,
anunciant la sortida de la processó.
- A les 8 h** Sortida de la **PROCESSÓ** de l'església
parroquial fins a la platja, per anar,
per mar, a l'ermita de Santa Cristina.
Cant de la **"SALVE"**.
Tot seguit, en el santuari,
MISSA SOLEMNE,
amb acompanyament del
cor parroquial "Alba de Prima".
Veneració de "Sa Relíquia" i cant dels goigs.
Estofat tradicional, a la sortida,
a l'**aparcament de Santa Cristina**,
ofert als mariners, vogadors
i autoritats convidades.
- A les 12 h** Sortida de **PROCESSÓ**
de l'ermita de Santa Cristina
per tornar, per mar, a l'església parroquial.
- A les 19.30 h** **BALL DE PLAÇA**
o "DANSA DE LES ALMORRATXES"
per les quatre parelles d'Obrers
de Santa Cristina, davant
de la Casa de la Vila.
- A les 20 h** **AUDICIÓ DE SARDANES**
a la mateixa plaça de la Casa de la Vila,
per l'ORQUESTRA BISBAL JOVE. ■

Ordre de la processó de Santa Cristina Anada i tornada

Anada, de la parròquia a la platja de Lloret

1. **CREU**
Escolans i tres pendons antics
COR ALBA DE PRIMA
2. **Banderes antigues (grans):**
Senyera de Catalunya
Bandera de Lloret, verda i blanca (Ajuntament)
Bandera de Sant Isidre, groga (Sant Romà)
Bandera de Sant Jordi, blanca amb creu vermella (Club Nàutic)
Bandera de Sant Roc, verda (Casinet)
Bandera blava i taronja (Gremi d'Hotelers)
3. Bandera de Sant Elm, blau fosc (Confraria de Sant Elm)
IMATGE DE SANT ELM
CONFRARIA DE SANT ELM
4. Bandera de Sant Pere, blau cel (Confraria de Pescadors)
IMATGE DE SANT JAUME
CONFRARIA DE PESCADORS
5. Bandera de Ses Obreres, blanca (Es Vano)
6. Bandera de Santa Cristina, grana (Obreria de Santa Cristina)
7. **MARABADESSA I ÀNGEL PORRER**
8. **OBRERES I ANGELETS**
9. **OBRERS DE SANTA CRISTINA**
IMATGE DE SANTA CRISTINA
Portadors, balladors Ball de Plaça
10. **Sr. RECTOR AMB SA RELIQUIA**
11. **MÚSICS**
12. **AUTORITATS I CONVIDATS**
13. **PÚBLIC QUE SEGUEIX LA PROCESSÓ**

Tornada, des de la platja fins l'església parroquial

1. **CREU**
Escolans i tres pendons antics
COR ALBA DE PRIMA
2. **Banderes antigues (grans):**
Senyera de Catalunya
Bandera de Lloret, verda i blanca (Ajuntament)
Bandera de Sant Isidre, groga (Sant Romà)
Bandera de Sant Jordi, blanca amb creu vermella (Club Nàutic)
Bandera de Sant Roc, verda (Casinet)
Bandera blava i taronja (Gremi d'Hotelers)
3. Bandera de Sant Elm, blau fosc (Confraria de Sant Elm)
IMATGE DE SANT ELM
CONFRARIA DE SANT ELM
4. Bandera de Sant Pere, blau cel (Confraria de Pescadors)
IMATGE DE SANT JAUME
CONFRARIA DE PESCADORS
5. Bandera de Ses Obreres, blanca (Es Vano)
6. Bandera de Santa Cristina, grana (Obreria de Santa Cristina)
7. **MARABADESSA I ÀNGEL PORRER**
8. **OBRERES I ANGELETS**
9. **OBRERS DE SANTA CRISTINA**
IMATGE DE SANTA CRISTINA
Portadors, balladors Ball de Plaça
10. **Sr. RECTOR AMB SA RELIQUIA**
11. **MÚSICS**
12. **AUTORITATS I CONVIDATS**
13. **PÚBLIC QUE SEGUEIX LA PROCESSÓ**

Recomanacions

A les embarcacions:

- Cal que les embarcacions de gran tonatge vigilin els cops de mar que originen per tal de no posar en perill les altres barques.
- L'embarcació capitana, que és la que porta la imatge de Santa Cristina a bord, anirà sempre al capdavant de la processó. Per a un major ordre, les altres barques procuraran seguir-la.
- A la vista de Sant Pere del Bosc la processó s'atura; es canta la Salve i els llaguts se situaran a banda i banda de la nau "capitana". En aquest moment, es prega el màxim de silenci i recolliment.
- Després del cant de la Salve, es donarà sortida a la regata "S'amorra, amorra". El romiatge marítim es reprendrà darrera dels llaguts, sempre vigilant la posició de l'embarcació capitana, que és la que marcarà el ritme i que ningú no podrà avançar sota cap concepte. Igualment, en cap circumstància, es podrà avançar el darrer llagut ni envair el camí de cap altre.
- Un cop arribats a terra els llaguts, amorraran primer la nau capitana i l'embarcació que porta les autoritats i, successivament, els diversos creuers i embarcacions que porten la resta de la gent.
- A la tornada, la regata davant la platja de Lloret serà amb tripulacions femenines.

Al Ball de Plaça:

- L'accés dels fotògrafs a la plaça durant el Ball de Plaça del dia 24, està regulat per l'Obreria com a organitzadora d'aquest acte. Només hi podran accedir els fotògrafs que prèviament hagin obtingut i exhibeixin l'acreditació de l'Obreria, condicionada a que els moviments no interfereixin en la bellesa i visió de conjunt de la dansa.

Gràcies a tothom per la comprensió i col·laboració. ■

Mesures obligatòries pels acts de Santa Cristina organitzats per l'Obreria

- L'ús de **mascareta serà obligatori** a tots els actes.
- Caldrà mantenir la **distància de seguretat** que s'indiqui en tot moment.
- Respectar l'**ordre i la distància establerts** a la processó, tant per mar com a terra.
- Dins l'ermita, podran aseures un **màxim de tres persones per banc**.
- Per seguir l'Ofici fora de l'ermita cal ocupar els **seients sense moure la disposició**.
- **Estofat:** hi haurà un **accés d'entrada i un de sortida**. Ocupar el lloc assignat i **no aixecar-se per recollir-lo**. Se servirà l'estofat a taula.
- **Ball de Plaça:** per **tenir cadira** a la Plaça de l'Ajuntament **caldrà registrar-se** (nom i DNI) i recollir el tiquet de forma gratuïta a l'Oficina de Turisme del Museu del Mar a partir del dilluns dia 20 de juliol de 2020.
- S'apel·la a la **responsabilitat individual** per poder celebrar aquesta Festa Major amb totes les garanties sanitàries, respecte i solidaritat.

Convocatòria de noves obreres

Reglament

- Les noies que vulguin assumir el compromís de ser Obrera de Santa Cristina durant un any, han de dirigir-se per escrit a l'Obreria de Santa Cristina, apartat de correus 455 de Lloret, o entregar personalment la carta a algun dels Obrers. Ho poden demanar totes les noies que, sense limitacions d'origen o residència, tinguin una edat compresa entre els 16 i els 22 anys al demanar la plaça, durant els mesos de novembre i desembre.
- Cal indicar a la carta el telèfon de contacte, i acompanyar la fotocòpia del document d'identitat. Les sol·licituds que no compleixin amb aquest requisit o que arribin fora de termini seran descartades. S'agrairà que indiquin el correu electrònic, si en tenen.
- Seran elegides per votació secreta de la Junta d'Obrers, formada pels quatre Obrers efectius i els dos Obrers honoraris (Sr. Alcalde i Sr. Rector).
- Ostentaran el càrrec durant un any, a partir de llur presentació oficial en el transcurs de la festa religiosa dels Perdons (segon diumenge de Quaresma).
- La seva missió consistirà a col·laborar amb la seva presència personal al digne manteniment del santuari de Santa Cristina i en totes les activitats per les quals siguin requerides per l'Obreria.
- Durant la Festa de la Santa, les obreres i els obrers protagonitzaran l'ancestral Ball de Plaça o Dansa de Ses Morratxes. (Els obrers titulars, però, podran ser substituïts per joves elegits expressament per aquesta comesa.)
- Podran assistir a les assemblees amb veu però sense vot.
- Abans del dia 10 de gener, l'Obreria confirmarà per telèfon o correu electrònic a les candidates, la rebuda de la seva sol·licitud. En cas de no rebre aquesta confirmació i fins al dia 15 de gener, es podran comunicar amb l'Obreria per exposar la sol·licitud.

Relació d'activitats on es requereix la presència de les Obreres de Santa Cristina

- Festa dels Perdons, dia 28 de febrer.
- Presència a l'ermita per la Marxa de les Ermites (8.30 a 11 h).
- 23 d'abril, possible parada de llibres per la festa de Sant Jordi.
- 2 de maig, Aplec de la Sardana, obrir i vigilar l'Ermita de Santa Cristina, fins al final de l'aplec.
- Assaigs del Ball de Plaça. Des de l'1 al 23 de juliol, dilluns a divendres, de 22 a 24 h. aproximadament. Compromís d'assistència dels companys balladors.
- Aproximadament segon diumenge de juliol, trobada anyal d'Ex-Obreres.
- Assemblea prèvia a la Festa Major, el diumenge anterior, a migdia.
- 23 de juliol. A la tarda, condicionar la plaça del Pi per a l'estofat. A les 22 h., passada pels carrers de Lloret.
- Dia de Santa Cristina. Processó i Ball de Plaça. Sopar a la plaça del Pi.
- 26 de juliol. Ball de Plaça a l'Hospital (16.30 h) i a la plaça amb la Confraria de Sant Elm.
- Concerts a Santa Cristina. Repartir cartells els dies previs. Tres o quatre divendres d'agost a la nit (a confirmar). S'ha de ser a Santa Cristina una hora abans de l'inici dels concerts, que normalment comencen a les 22.30 h.
- Concert de Nadal a l'ermita, divendres o dissabte nit, una setmana o dues abans de Nadal. Repartiment de cartells.
- Uns dies abans dels Perdons i de Santa Cristina: neteja i condicionament de l'ermita.
- Assemblea anyal de l'Obreria. Un o dos diumenges abans dels Perdons, a les 11 h.
- Concert dels Perdons, a l'església parroquial, el dissabte abans dels Perdons.
- I aquelles activitats que eventualment puguin sortir. ■

Resum d'activitats de l'entitat

De juliol de 2019 a juny de 2020

S'Amorra jove

Com a activitat avançada als actes de la Festa Major de Santa Cristina, es va celebrar el dia 7 de juliol una nova edició del S'Amorra jove, a la platja de Lloret, davant el Museu del Mar, amb la participació de quatre tripulacions.

Festa de Santa Cristina 2019

El dia 23 de juliol a la nit comencen els actes de la Festa Major amb la Passada dels Obrers amb una nombrosa participació de les tripulacions dels llaguts amb les Obreres i la Marabadessa, acompanyats per l'Orquestra la Bisbal Jove i la Banda de Música del Col·legi Santa Maria de Blanes. Es va fer el sorteig de les posicions de sortida del s'Amorra-amorra i el Toquen a córrer popular, com sempre molt concorregut.

El dia 24, ja diada de Santa Cristina, a 2/4 de 8 del matí es va fer la passada dels Obrers anunciant la festa i la sortida de la processó. A l'Ajuntament recollírem les autoritats i ens dirigírem a l'Església Parroquial per començar la processó; acompanyats de nou pel Sr. Bisbe Monsenyor Francesc Pardo i Artigues. La processó va transcórrer amb normalitat i amb la participació de nombroses embarcacions que acompanyaren el seguici. Els creuers marítims varen transportar un total de 1.010 persones. L'import recaptat dels tiquets retirats a l'oficina de turisme al preu simbòlic d'1 euro, en total 768 €, van ser entregats a la secció local de Caritas. A l'arribada de la processó a la platja de Santa Cristina es va fer el tradicional s'Amorra-amorra, amb la categoria masculina, en què es va imposar el Club de Rem Santa Cristina i tot seguit amb la femenina, en què es va imposar el Club de Rem Pescadors.

Un any més vam tenir entre nosaltres una representació dels Castellers de Vilafranca, que amb un pilar de 4 reberen la processó en arribar a la porta de l'Ermita.

Ja a l'Ermita es va celebrar l'ofici presidit pel Sr. Bisbe i oficiat juntament amb el seu secretari i Mossèn Martirià Brugada, amb l'ermita plena a vessar, com cada any. Ens acompanyaren en aquesta ocasió, convidats per l'Ajuntament, el Delegat del Govern de la Generalitat de Catalunya a les Comarques Gironines, el Sr. Pere Vila Fulcarà, el Director de

l'Agència Catalana de Turisme, el Sr. David Font i Simon, a més a més de diverses autoritats locals i comarcals encapçalades pel Sr. Alcalde de Lloret, Sr. Jaume Dulsat i Rodríguez; entre el públic s'hi trobava també una representació de l'Obreria del Vilar de Blanes i de la Confraria de Sant Elm de Lloret, com és costum.

Les Obreres van participar en la litúrgia fent les lectures durant la missa i oferint un joc de tovalloles brodades per a la sagristia de l'Ermita.

El Cor Alba de Prima acompanyà amb els seus cants la litúrgia i cantà els Goigs mentre es venerava *Sa Relíquia*. Posteriorment es va degustar l'estofat amb l'ambient festiu acostumat. De tornada, com sempre, amb menys participació d'embarcacions que l'anada, la processó es va tornar a formar pels carrers de la vila fins al temple parroquial, finalitzant l'acte amb unes paraules del Sr. Bisbe i del Sr. Rector.

A la tarda se celebrà el tradicional Ball de Plaça amb les Obreres: Ariadna Béjar Sendra, Andrea Molia González, Gemma de Mingo Ferron i Mireia David Xapellí i els seus balladors. L'acte es va celebrar amb tota lluïdesa comptant amb l'expectació de costum. Hi assistiren el Sr. Alcalde de Lloret, Sr. Jaume Dulsat, les regidores i els regidors municipals i les autoritats locals, juntament amb els Obrers de Santa Cristina, el Sr. Rector i la Marabadessa. Vam obsequiar les Obreres amb la medalla de l'Obreria i per la seva part l'Ajuntament els va entregar una rèplica de la Dona Marinera. Com els darrers anys, l'acte va finalitzar amb una sardana iniciada per les quatre parelles a la qual es van anar incorporant els assistents fins a fer una rotllana que omplia tota la plaça. L'Ajuntament va oferir el refrigeri de costum finalitzat el ball.

Ja a la nit, de nou, celebràvem el sopar de Santa Cristina en el marc incomparable de la Plaça del Pi. En una magnífica nit d'estiu es reuniren un total de 190 comensals, millorant així l'assistència de l'any anterior, amb un menú preparat pel restaurant El Trull que va tenir a bé a convidar com cada any les quatre parelles d'Obreres i Balladors. Acabat el sopar va tenir lloc l'entrega del premi Ses Obreres, en la modalitat de cartells. Es va acabar el sopar amb un animat ball de fi de festa.

Concerts Música a Santa Cristina

Al mes d'agost es desenvolupà el cicle de concerts d'estiu "Música a Santa Cristina". El dia 2 amb Roger Mas amb el seu treball *Parnàs*; el dia 9 actuaren el grup Pepet i Marieta, el dia 16 actuaren Manel Camp & Gemma Abrié; i el cicle de concerts va finalitzar el dia 23 a l'interior de l'ermita amb un concert ofert per l'Orquestra de Cambra Harmonia que interpretà un magnífic programa sota el títol de "Dolça Catalunya". En aquest darrer concert es va fer l'acte de lliurament dels premis "Ses Obreres" de fotografia. Les fotografies del concurs varen ser exposades a la Capella dels Sants Metges. És d'agrair l'esforç i dedicació de la Comissió d'Obreres en organitzar tant el concurs de cartells com el de fotografia.

Els dies de concert es va oferir un servei de restauració que va tenir molta concurrència i va permetre gaudir d'un ambient molt agradable sopant al voltant de l'Ermita les nits de concert.

Concert de Nadal

El diumenge 22 de desembre a les 6 de la tarda es va fer el Concert de Nadal que tradicionalment organitza l'Obreria amb una nombrosa assistència de públic. El concert va consistir en un programa de piano per a quatre mans que va interpretar el duo Carles&Sofia. El públic assistent va gaudir-ne i va recompensar als artistes amb intensos aplaudiments.

Sardanes a l'Alba

El dia 1 de gener, amb bon temps, l'Obreria va organitzar l'acte *Sardanes a l'Alba*. L'assistència de públic va ser com la de l'any anterior. Les sardanes van ser interpretades per la Cobla del Col·legi Santa Maria de Blanes, i es va fer oferir per part de l'Obreria xocolata amb melindros per a tothom.

Festa dels Perdots

El dia 8 de març vam celebrar l'Aplec dels Perdots. El concert de la vigília anà a càrrec del Cor ArsNova de Lloret.

El dia de la festa dels Perdots, a les 12 del migdia, es va celebrar l'ofici presidit pel Senyor Rector en què van prendre possessió del càrrec els nous obrers i les noves obreres. La coral Alba de Prima va interpretar la part cantada de la missa. En acabar es va venerar Sa Relíquia cantant els goigs. A la 1 del migdia i a les 4 de la tarda, un any més, la Cobla Principal d'Olot interpretà les sardanes, i, per la seva banda, el Xino-Xano va organitzar una anada a l'Aplec a peu i ens oferí als assistents un magnífic arròs. ■

Comissió d'Obreres

Comissió d'Obreres de Santa Cristina

Estimades obreres, obrers, sòcies, socis, lloretencs i lloretenques,

Un any més, amb l'arribada de la calor, s'acosta la nostra Festa Major!! I és per això que dediquem unes línies a recordar el que hem fet durant l'últim any des de la comissió d'obreras de Santa Cristina.

El Concurs de cartells del Premi Ses Obreres de l'any passat va tenir molt d'èxit, i vam tenir un gran nombre de participants, tant en format digital com a mà. Esperem repetir el nombre de participants aquest any!! Tot i que som conscients que degut a la situació aquesta activitat es pot veure afectada.

Pel que fa al concurs de fotografies, ja fa un parell d'anys que tenim representants de la federació catalana de fotografia i el concurs dona punts als guanyadors. És una molt bona notícia comptar amb el recolzament de la federació, ja que aquest fet ajuda a que persones de fora del poble vinguin a passar algun dels dies de la Festa Major

a Lloret per poder fer fotos i participar al concurs. Degut a la situació de crisi per la pandèmia actual, aquest any el concurs de fotografia s'ha vist anul·lat per no potenciar desplaçaments de persones. Esperem poder-lo recuperar el proper any.

La trobada d'Obreres del estiu del 2019 va ser un èxit!! És un vespre on ens ajuntem moltes de les que hem sigut obreres de santa Cristina i celebrem els 25è i 50è aniversari d'algunes de les que hi som. Aquest any, no obstant, per mantenir les mesures de distanciament social, ens hem vist obligades a redissenyar el format de la trobada, tot i que esperem que a totes les Obreres us agradi i, qui sap, potser crea un precedent per fer diversos tipus de trobades en els propers anys.

Un fet a destacar és que aquest 2020 hi ha hagut votacions d'obriers i la Cristina Pinto, una ex-obrera, juntament amb en Romà Codina, han entrat a la junta. Com a Comissió, volíem donar-los l'enhorabona; sobretot a la Cristina, pel seu nomenament. Voldríem remarcar també el seu recolzament des del primer moment a la Comissió d'Obreres. Estem segures que la seva ajuda, conjuntament amb la de la resta d'obriers, serà clau per poder desenvolupar amb èxit les activitats de la Comissió.

La Festa Major d'aquest any serà diferent de totes les que hem passat anteriorment. Sens dubte, això la farà única. Des de la Comissió voldríem recordar la importància de les mesures de distanciament social i demanar a tota la població que tingui seny durant els moments de rauxa de la Festa Major per tal de que l'any vinent la puguem tornar a celebrar com cal, amb unes ganes més reforçades i amb tota l'alegria que pertoca.

Bona Festa Major a tots! Que tingueu molta salut! ■

Temporada 2019

Club de Rem Santa Cristina

Es fa estrany escriure un resum de l'activitat del Club de Rem Santa Cristina de la temporada passada mentre el món s'ha aturat a causa de la maleïda pandèmia de la covid-19. El virus ha provocat que enguany hàgim hagut de suspendre, per causa major, la competició i el desenvolupament normal dels entrenaments. Aquests darrers s'han substituït, com no podia ser d'una altra manera, per unes trobades virtuals que ens han ajudat a no perdre el contacte ni la forma física. En aquests durs moments en els quals hem hagut de deixar de fer el que més ens agrada, és quan hem enyorat la normalitat, que per a nosaltres és, sense cap mena de dubte, vogar en el paradisiac paratge de Santa Cristina.

La temporada passada, però, va començar en els darrers mesos de 2018, quan els diferents equips del Club de Rem Santa Cristina van iniciar els entrenaments, tant físics com a l'aigua, per encarar amb garanties la temporada 2019 de rem de banc fix, que vam encetar a Flix amb la 1a Regata de la Lliga Catalana de batel i el 3r Descens del Meandre amb llaüt mediterrani i llagut català.

Al mateix temps iniciàvem un nou projecte amb molta il·lusió: l'Escola de Rem per a noies i nois de 12 a 16 anys, que va ser una realitat de setembre de 2018 a maig de 2019. Al Club donem molta importància a la difusió d'aquest esport tan arrelat a Lloret i en base a aquesta premissa volíem engrescar escolars de la nostra vila perquè visitessin les nostres instal·lacions i es contagiessin de la fal·lera de vogar. El nostre objectiu és fomentar el rem i convèncer el jovent que és un esport practicable tot l'any.

L'èxit va ser rotund, la qual cosa ens va animar a seguir l'Escola a l'estiu. Així, el 2019 va ser el primer any que cada matí de juliol i agost s'embarcaven les noies i nois que ja havien provat a l'hivern juntament amb nous membres que es van afegir al grup amb moltes ganes de tastar el plaer de remar. Aquest col·lectiu va ser l'embrió de l'equip cadet masculí (mixt) que va competir amb els millors de la seva categoria i, regata a regata, van anar sumant els punts necessaris per guanyar. D'aquesta manera van confirmar l'aposta que el Club va fer per ells i ens ho van tornar en forma de trofeus, guanyant la Lliga de Llagut Català i el Campionat de Catalunya.

La competició de la Lliga Catalana de Llaüt Mediterrani va continuar a Empuriabrava, Badalona, Sant Jaume d'Enveja i va finalitzar a Santa Cristina, on tots els membres del Club es van implicar de valent per organitzar la darrera regata. Els clubs que ens van visitar ens van transmetre la seva felicitació pel perfecte desenvolupament de la jornada i per haver-los ofert l'oportunitat de visitar, una vegada més, aquest inigualable paratge. Aquestes felicitacions són molt ben rebudes i ens animen a esforçar-nos per organitzar cada vegada una regata millor.

La temporada d'hivern va finalitzar amb la recuperació del Campionat de Catalunya de Batel, al Canal Olímpic

de Castelldefels, on va destacar la gran quantitat de tripulacions participants, i el Campionat de Catalunya de llaüt mediterrani, a l'estany de Banyoles.

Al mes de juny es va iniciar la Lliga de llagut català i per competir en aquestes regates els nostres vogadors es van desplaçar a Arenys de Mar, Sa Caleta de Lloret, Flix, Mataró, Sant Antoni de Calonge i Deltebre. El Campionat de Catalunya, que es va dur a terme a Sant Jaume d'Enveja el darrer cap de setmana d'agost, va esdevenir el tancament de la competició d'aquesta modalitat.

Quant a resultats, el més destacable va ser, com ja s'ha apuntat al principi, la consolidació del grup de noies i nens de l'Escola de Rem del Club, guanyadors de la Lliga i el Campionat. La resta d'equips, amb resultats desiguals, buscaven la integració dels nous membres i han de continuar treballant fort perquè el seu esforç doni fruits en els anys que vindran.

Finalitzades aquestes competicions, els membres dels diferents equips van gaudir d'uns merescuts dies de descans, però la darrera setmana de setembre es van reprendre els entrenaments perquè estava a punt de començar la temporada 2019/2020 amb un nou format. Així, el 17 de novembre al Port de Badalona es va posar en marxa la nova competició de la Federació Catalana de Rem, la Lliga de llarga distància de llagut català d'hivern, que constava de només tres jornades, i que ens va ocupar l'últim trimestre de l'any.

Santa Cristina va acollir la darrera jornada d'aquesta competició, el 15 de desembre, i una vegada més el Club, amb la col·laboració dels alumnes de 4t d'ESO de l'Institut Escola, amb l'objectiu de fomentar el contacte amb les entitats de Lloret per apropar-los a Santa Cristina, va aconseguir convertir un assolellat dia, més típic de l'època primaveral que de diades tan properes a les festes nadal·lenques, en una fantàstica jornada de rem.

A banda dels esdeveniments purament esportius, però, el Club participa en altres actes, com l'Aplec dels Perdons, organitzat per l'Obreria, i en el qual aquest any es va inaugurar el flamant nou llaüt adquirit per la secció de rem i que porta el nom de *22 de Maig* en record del Campionat d'Espanya que es va assolir en aquesta data de 2016 a Alacant.

Santa Cristina també s'ha implicat sempre molt en la celebració de la Festa Major de la nostra vila i una mostra d'aquest fet és que actes organitzats per l'Obreria, com la Passada, el Sorteig, la Processó formen part del calendari dels vogadors i vogadores del Club. Menció apart mereix el S'amorra Amorra, la regata més esperada per tots els vogadors del municipi (20!!!) i el nostre Club. A més de formar una part activa en la seva organització, ha treballat conjuntament amb altres clubs de rem de Lloret per organitzar la segona edició del S'amorra jove, un nou projecte per apropar les tradicions als més joves.

Per altra banda, també ens encarreguem d'organitzar cada any, pels volts de maig, el Campionat d'Ergòmetre Escolar, que en l'edició de 2019 (la 14a ja) hi van participar gairebé 600 escolars. Amb aquesta activitat, que s'ha convertit en una cita ineludible per als escolars del municipi, es pretén fomentar el nostre esport entre les nenes i nens de les escoles i instituts de Lloret de Mar i descobrir, així, potencials nous vogadors.

Amb aquest resum de la darrera temporada us volem fer partícips de les fites aconseguides pel Club i us estem

molt agraïts pel suport i col·laboració que rebem cada any de l'Obreria i de tots els amics i col·laboradors que ens fan costat per seguir endavant.

No ens podem acomiadar enguany sense desitjar molta salut per a tothom i que les conseqüències de la covid-19 hagin estat el més lleus possible. El Club de Rem Santa Cristina ja ha entrat a la *nova normalitat*, fase de *represa* i, de moment, el seu projecte no s'atura: #anemsumant.

Amunt els remes i Bona Festa Major! ■

La temporada en imatges

Confraria de Sant Elm de Lloret de Mar

Ignasi Riera i Garriga
Obrer Major - President

Aquests dies d'estiu estem vivint una barreja de sentiments que afecta tothom. Per una banda hi ha les ganes de normalitzar la situació, de reprendre l'activitat, i per l'altra, necessitem deixar enrere els moments difícils que estem vivint aquests últims mesos.

El record de les persones que durant l'últim any ens han deixat el tenim tots ben present, i també el de les famílies que han estat patint. Les hem de dur en els nostres pensaments i en les nostres accions.

Les Confraries i les Obrieres van néixer amb la voluntat d'ajuda mútua i els dies de festa Major eren per honorar les santes o sants a qui s'encomanaven per a que el futur fos més propici.

Aquesta és una de les essències d'aquests dies. Per tot això és bo que, entre tots, intentem normalitzar aquesta situació, tot recordant que els lloretencs sabem què és patir cops d'aquesta mena.

Ja al començament del segle XIV, pel que se sap, vam haver de passar per experiències amargues en veure com érem atacats des de la mar, quan els genovesos desembarcaven a les nostres costes saquejant i incendiant la nostra població.

Vàrem patir altres episodis d'aquesta mena fins que decidirem, l'any 1509, construir el nou temple parroquial vora la mar, suficientment gran per tal d'acollir tota la població per salvaguardar-la dels atacs que patíem.

Creiem que ara més que mai, la Confraria de St. Elm s'ha de posar a disposició del poble per tal d'ajudar en el que faci falta.

Sant Elm és la més antiga divinitat protectora dels navegants i mariners catalans, la seva celebració es remunta dels segles XV i XVI, segurament per l'efecte del contacte entre els navegants catalans i els italians. Compta amb una antiquíssima tradició en aquelles localitats on es construïen les grans embarcacions que navegaven arreu del món per transportar mercaderies, i també en

aquelles poblacions que comptaren amb una gran presència d'indians.

Per tot això creiem que hem de celebrar els actes més vinculats a la tradició lloretenca, acomplint les normes de seguretat establertes. Els actes que farem seran l'ofici i l'ofrena floral el matí del dia 26 de juliol a l'Església Parroquial de St. Romà, i el Ball de Plaça davant l'Ajuntament que aquest any no serà de concurrència popular, ja que creiem que és del tot impossible mantenir la seguretat dels participants.

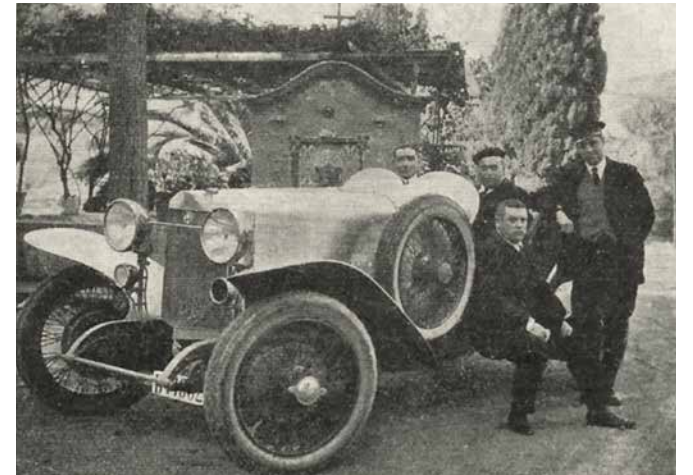
Volem, però, introduir una novetat per aquest any: omplir la plaça de dibuixos fets per nenes i nens amb motius relacionats amb el Ball de Plaça i amb fotografies de quan érem petits.

Sant Elm, protector de mariners i navegants, gent de vela i xarxa, de tempestes i llamps, ens protegeixi a tots en la travessia de les nostres vides, i en aquesta de forma especial. ■

Santa Cristina a la premsa

Joan Domènech Moner

Santa Cristina és una de les platges que gaudí de bona fama més aviat, així que es divulgà l'excel·lència de la nostra costa després que Joan Llaverias en comencés a exposar reproduccions pictòriques a partir de 1906 sota el nom de *La Catalunya grega* i, més tard, quan Ferran Agulló la batejà amb el nom de Costa Brava, l'any 1908. No solament hi va haver un constant degoteig de famílies que s'hi atansaven els dies de festa i en períodes estivals, sinó que hi van destacar, també, alguns significats cronistes i reporters que hi van dedicar la seva ploma, la qual cosa va acabar de donar-la a conèixer arreu del món. L'any 1922 va venir-hi, per exemple, Pedro Cano Barranco, un excursionista lletraferit, enamorat de les belles arts i del paisatge, especialista en la descripció d'edificis nobles com ara alcàssers, esglésies, monestirs i també de racons singulars (cales, platges, llocs pintorescos, santuaris ...), que conreava, igualment, la fotografia. Viví a Barcelona al carrer de Balmes. Era col·laborador de les revistes *La esfera* (setmanari de Madrid que veié la llum entre 1914 i 1931), *La Hormiga de Oro*, (de tendència carlista, de Barcelona, publicada entre 1884 i 1936), *Revista de Oro*, (una mena de *magazin* modern dedicat bàsicament a l'automòbil, que va sortir els anys 1926/27 també a Barcelona), *Mundo Ibérico*, (un quinzenari editat entre 1927 i

1928, també a la Ciutat Comtal), i de periòdics acreditats com *El Día Gráfico* (diari matinal de caire més aviat republicà editat entre 1913 i 1939), *La Publicidad* (editat entre 1878 i 1922) i *El Noticiero Universal* (diari vespertí de llarga durada que sortí entre 1888 i 1985, del qual al qui subscriu va tenir l'honor de ser-ne corresponsal, a la darrera època, durant deu anys), tots tres de Barcelona. Pedro Cano té diversos llibres publicats sobre el món de les arts, els monuments i els paisatges, com ara la *Monografia Histórica-Descriptiva de la cartuja de Montalegre*, el titulat *Alcázares divinos. Cartuja de Aula Dei*, i les *Crónicas ligeras*, que subtitula "Divulgación de la España Artística, Monumental i Pintoresca", editades l'any 1928. Aquesta obra ens interessa de manera especial perquè, com diu el títol, recull en forma de llibre diverses de les seves cròniques publicades en periòdics, una d'elles la referida a Santa Cristina, que va aparèixer a la revista *La Esfera*, enriquida amb alguna foto en el llibre. Tot i que a la crònica explica que va accedir a Santa Cristina des de l'estació del tren de Blanes amb la jardineria que encara avui guarda l'empresa Pujol, el lloc li devia plaure perquè hi va tornar amb automòbil particular, que devia ser d'algun dels amics als quals va seduir per visitar l'indret en altres ocasions. La fotografia de la visita amb amics ja és una peça de museu només pel cotxe que s'hi exhibeix, un Alfa Romeo. Fa goig de veritat. És un vehicle que, en aquells moments, no devia ser pas gaire corrent. Un especialista com Salvador Claret, propietari del Museu de l'Automòbil de Sils, m'explica que es tracta d'un model RLSS que es va fabricar entre 1922 i 1927, però que atenen a determinats detalls, com ara que porta fre a les rodes de davant, cosa que es va aplicar entre 1925 i 1927 i que porta un tipus de carrosseria catalana amb parafangs molt de moda en els carrossers de 1925, el caldria situar sobre aquest any, 1925. Era un automòbil de característiques esportives, més aviat de competició o per a clients als quals els agradava la velocitat. Qui era l'amic que portà Cano Barranco a Santa Cristina causant l'admiració de propis i estranys? Hem tingut la mala sort que la fotografia no permet veure bé la matrícula. El tercer i quart número donen més d'una possibilitat. Però que comenci amb un 11 i acabi amb un

Pedro Cano.

2 com sembla que es pot deduir, ens conduiria a un propietari de Martorelles que es deia Joaquim Pont, segons la relació de matrícules d'aquells temps que té l'amic Claret. Sembla que entre la 11000 i la 20000 només es van matricular tres Alfa-Romeo. Per tant, si no l'encertem, ens hi acostem força. Deixem, però, l'anècdota aquí i anem a l'escrit que ens ocupa.

El reportatge de Pedro Cano, publicat el dia 21 d'octubre de 1922, deia així:

Santa Cristina de Lloret de Mar

En los límites de la provincia de Gerona y en las cercanías de la desembocadura del río Tordera, donde empieza la hermosa costa Brava, entre las pintorescas villas de Blanes y Lloret de Mar, se encuentra Santa Cristina.

Es un fragmento de la recortada costa, mal llamada de Levante, que afectando la forma de colina, avanza sobre el dilatado mar. En la cúspide de la misma hállase enclavada la antigua ermita de Santa Cristina de donde toma su nombre aquel pintoresco rincón de Cataluña, y contigua a la ermita, una casa de reciente construcción.

El perfil de este fragmento de costa es idéntico al resto de la provincia. De una parte se presenta brava y escarpada, con aquellas rocas formidables que, cuando está el mar agitado, van a estrellarse en ellas la ondas marinas produciendo nubes de agua de extraordinarias alturas. Ya preséntase dicha costa en forma suave y tendida, de una superficie plana y arenosa, constituyendo una hermosa playa de escasa pendiente, cuyas olas, al resbalar por la misma, producen un constante murmullo, agradable al oído, al mismo tiempo que ribetean con una alfombra de blanquísima espuma todo el radio que besan las olas rizadas de aquel mentado mar. Esta clase de playas son ideales para varar las barcas pescadoras tan numerosas en toda la región.

A una y otra parte de la colina forma la costa dos extensas calas o golfos pequeños, muy abundantes en toda esta

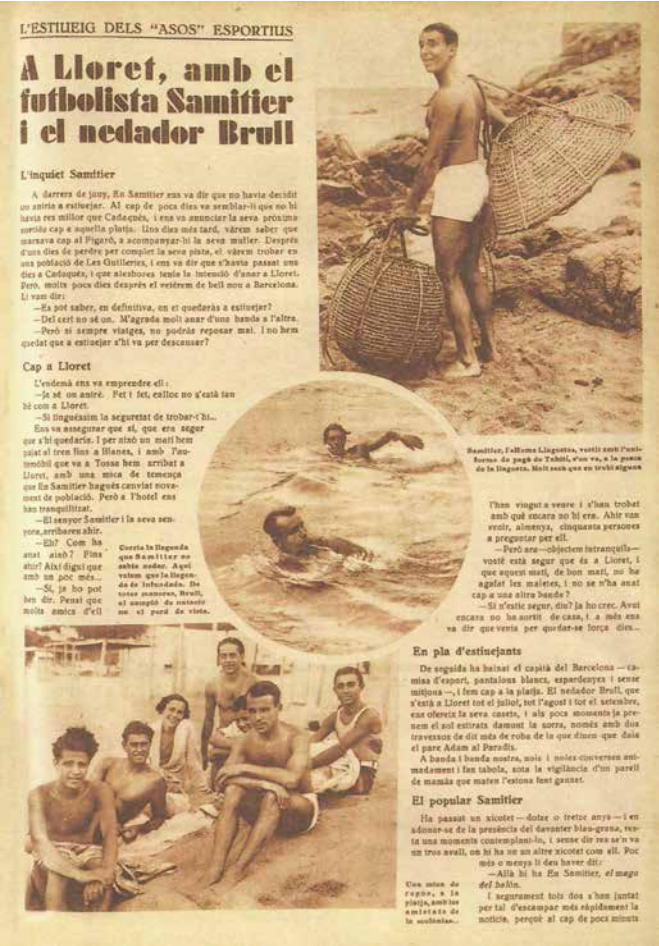
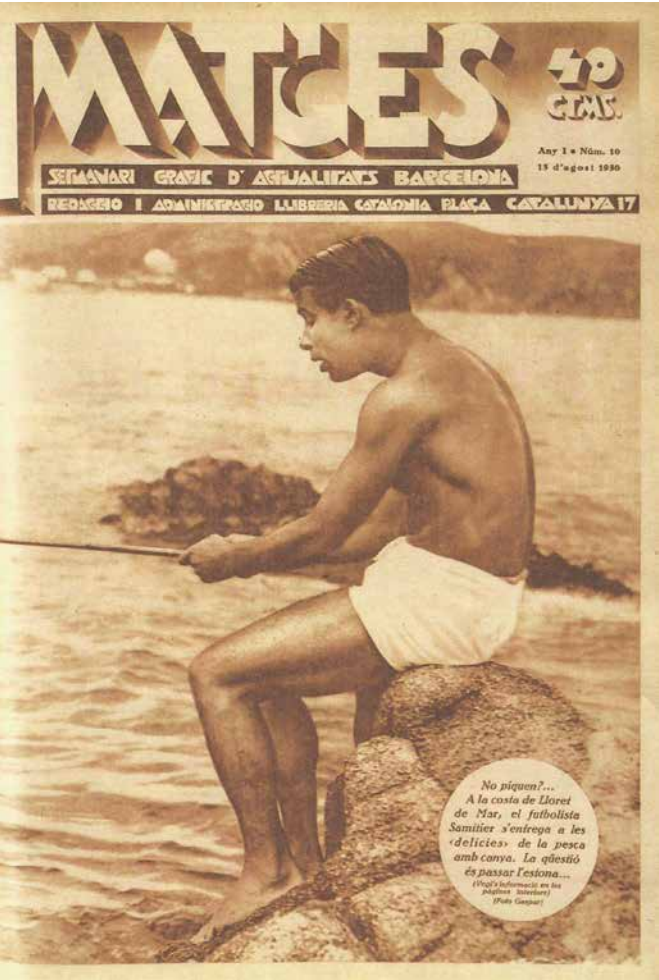
parte marítima: lugares adecuados para resguardar de las tormentas a las barcas de escaso calado. Constituyen dichas calas dos hermosas playas de suave pendiente y de finísima arena que aprovechan los turistas en la época estival para tomar los baños de agua y sol, a cuyo fin improvisan, sin orden ni arte alguno, sencillos balnearios que se ven concurridísimos a todas horas.

Es una excursión deliciosa adquirir una barca y surcar aquella inmensa mar, recorriendo la parte rocosa de la costa que está formada en algunos parajes por peñas de una disposición tal que, algunas veces, se parecen a verdaderos laberintos, según la disposición natural que presentan.

Si abandonamos el mar y nos internamos por la parte montañosa de aquel rincón privilegiado, a penas nos alejamos de la silueta que forma la playa, en la terminación de las olas, ya nos hallamos en plenos y aromáticos bosques donde fraternizan con los corpulentos y altivos pinos las majestuosas encinas, que en colaboración de la retama y el tomillo, perfuman el aire con tal fruición que tonifican el cuerpo del excursionista, al mismo tiempo que proporcionan al alma elplacer de bañarse, ante la belleza de la naturaleza, allí tan prodigiosa.

Sería tarea difícil pretender describir lo sublime del paisaje, asunto para tratado por pluma más competente. Sirva lo dicho como una ligera evocación a lo que de maravilloso tiene este rincón de la costa gerundense y pasemos a detallar el Santuario para terminar descubriendo la ruta que debe seguirse para ir a Santa Cristina.

Al principio de la crónica decía que una ermita y una casa a ella contigua constituían la parte edificable. La casa se aprovecha como hotel donde moran los turistas que allí pasan temporadas; disponen de escaso número de habitaciones y si bien no reúnen el confort necesario, es aceptable el servicio. Sería casi completo instalando el teléfono y una combinación de tartanas que condujeran al visitante al pie del hotel.

La ermita, hoy convertida en santuario, data del siglo XIV y tuvo que ser ensanchada en mayo de 1764; tiene un precioso altar mayor; todo él de mármol superior, y algún que otro retablo de gran mérito artístico.

Forma la cresta de la colina una amplia plazoleta que sirve de mirador a toda aquella extensa y pintoresca ribera marítima. Casi al centro de la mencionada plazoleta yérguese un gigantesco pino centenario debajo del cual congregase toda la colonia, utilizándose como pabellón comedor durante el verano. Este árbol tiene también ribetes históricos pues bajo su espesa y amplia copa participaron los políticos Salmerón y Cambó cuando la efervescencia de Solidaridad Catalana.

Merece consignarse el espectáculo que se presenta desde el mirador algunas noches de verano. Numerosas barcas pescadoras que desde aquellas costas avanzan hacia el mar iluminadas con potentes luces blancas de acetileno, cuyo objeto es, como dicen por aquellos lugares, la pesca a l'encesa, proporcionan un cuadro sublime, semejante a un interminable paseo marítimo, cuyas blanquecinas y lejanas luces cabrillean sobre la oscura superficie del mar produciendo un efecto sumamente fantástico.

Casi al pie del santuario y próxima a la playa hay una fuente, muy concurrida siempre.

Un extenso y bonito paseo de corpulentos cipreses que empalma con otro de frondosos almendros y una pequeña ermita colocada al finalizar este último, señala el límite de aquel paraje ideal.

Para efectuar el viaje desde la Ciudad Condal hay que tomar el tren hasta Blanes (61 kilómetros). En esta estación hay ómnibus que hacen el servicio hasta Lloret, cuyo recorrido, por espléndida carretera, dura una media hora escasa hasta llegar al atajo que ya indica el conductor. Apeándose del coche y subiendo una pequeña cuesta cuyo camino está bordeado de pinos por ambos lados, en menos de quince minutos nos hallamos en la cúspide de la montaña, desde cuyo lugar ya admiramos el sublime panorama de la Costa Brava,

anteriormente descrito, donde se halla Santa Cristina, ese escondido paraíso catalán, de aguas nítidas, de rocas fantásticas y de arenales cuajados de fragantes lirios, cuyo delicado perfume embalsama aquel ambiente de luz y poesía.

Més endavant, a Barcelona, va aparèixer la revista setmanal d'actualitats Imatges que volia tenir un aire modern i europeu, però que només va treure 25 números i es va publicar uns mesos de l'any 1930. Estava dirigida per J.M. Planas i tenia signatures de prestigi entre els seus col·laboradors, com ara Josep M. de Sagarra, Domènec de Bellmunt, J. Vayreda.

En el número 7, del 30 de juliol, signat només per una V. insereix un article il·lustrat amb imatges de l'arxiu Mas sobre la festa de Santa Cristina. Vegem-lo:

La processó de Santa Cristina

L'encís de la Costa Brava, en els dies estivals, és un dels al·licients més poderosos per atraure l'atenció dels turistes i dels amants de les coses d'aquest país.

Entre les belles raconades, entre les amagades cales que s'adormen ajagudes al sol roent de la nostra costa, n'hi ha una posada en mig de les simpàtiques viles de Blanes i Lloret de Mar. És la platja de Santa Cristina, coronada per l'ermita de la Santa, centre de les devocions dels mariners de la contrada i lloc d'una gràcia única.

La sentor de marisc es barreja amb la dels pins que rodegen l'ermita, i la música del fullam, en ésser bressat pel vent, té com a rítmic contrapunt el vaivé de la ressaca batent incansable els roquissers de la costa.

El dia de la festa, en ple mes de juliol, s'escau celebrar-hi una de les més típiques cerimònies locals de Catalunya. D'origen indubtablement pagà, de quan la civilització hel·lènica, ja sigui directament, ja sigui a través de la dominadora Roma, influí en els costums de la nostra terra, deu ésser aquesta processó marítima de "S'amorra, amor-

ra". Mig pregària, mig festa esportiva, ens fa l'efecte d'un d'aquells ritus hel·lènics en els quals es conreava ensemps el culte a les divinitats mitològiques i a la força i destresa físiques dels atletes. El cristianisme l'ha convertida en festa religiosa, deixant però la part esportiva en un primer pla ben viscut.

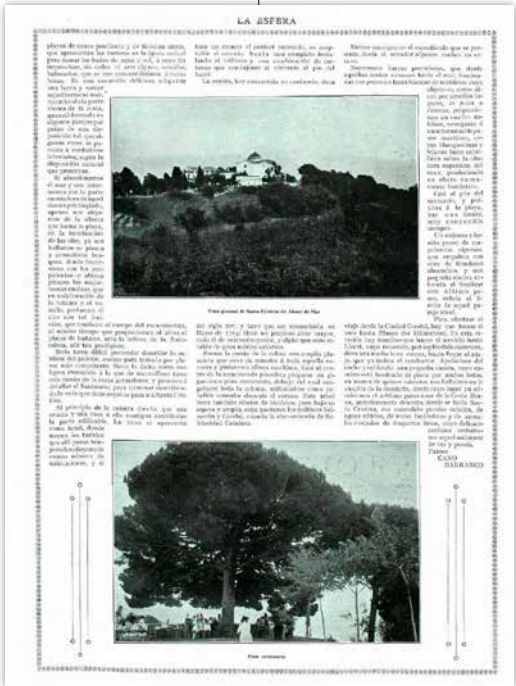
Surten de bon matí les barques guarnides de la platja de Lloret de Mar. L'una porta els ganfarons parroquials, l'altra les pavordeesses –belles damisel·les lloretenques-, una altra els músics i altres, i altres... i, finalment, al darrera, els capellans portant les relíquies de la Santa.

Formant processó es dirigeixen cap a la platja de Santa Cristina i en ésser-ne al davant, a una milla de distància, poc més o menys, es posen en filera esperant el crit del patró de la darrera barca.

¡Amorra, amorra sa relíquia!" ...I els rema baten l'aigua compassadament, les cares dels mariners es congestionen per un suprem esforç i la regata té tot l'incentiu d'una lluita aferrissada.

Qui primer arriba guanya un bon premi que dona l'Ajuntament i potser també arreplega una bella mirada d'admiració de la primera pavordeessa..."

Aquell estiu, la mateixa revista Imatges (núm. 10, de 13 d'agost) fa un seguiment d'on passen les vacances algunes figures de l'esport i sorprèn el futbolista Pep Samitier justament a Lloret, prenent el sol, nedant, anant d'excursió amb un altre as de l'esport, el nedador Ricard Brull Nàter (que llavors tenia uns 21 anys; Samitier era més gran, en comptava 28). Brull va destacar en campionats d'Espanya i Europa i va ser campió de velocitat. Durant vint-i-un anys va defensar els colors del Club Natació Barcelona i el Polo Acuàtic, també de la Ciutat Comtal. De 1927 a 1936 fou campió d'Espanya en crol, en diverses distàncies, però va ser en natació d'esquena, en els cent metres, on fou el rei durant deu anys, sense contrincants. En aquella època, doncs, estava en el seu millor moment. La família Brull –que no tenia res a veure amb la Brull que hem conegut després, tot i que aquesta també ha estat vinculada al Club Nàutic local- tenia una caseta a Lloret i s'hi passava tots els tres mesos d'estiu. Josep Samitier Vilalta, pel seu cantó i com sabem, era una de les peces claus del F.C. Barcelona, equip pel qual va fitxar, procedent de l'Internacional de Sants, el 1919 i hi va estar fins a 1932. En aquesta època daurada –a la qual correspon el reportatge de la revista- va aconseguir 12 campionats de Catalunya,

5 copes d'Espanya i una Lliga, amb 326 gols marcats, que encara el mantenen en el lloc de tercer màxim goleador de la història del Barça, després de Messi i de Paulí Alcàntara. Formà part de la selecció catalana de futbol (1920-1936) i de l'espanyola (1920-1931). El 1920 va rebre la medalla d'argent als Jocs Olímpics d'Anvers. Jugava de davanter centre o de migcampista. L'estiu de 1930 era, doncs, un personatge famós d'actualitat i el periodista Xavier Picanyol el ve a trobar a Lloret. "Fet i fet, enlloc s'està tan bé com a Lloret" comenta espontàniament el futbolista al reporter. A la vila de Marina, Samitier, amb la seva dona, s'havia instal·lat en un hotel –possiblement el Costa Brava de Benet Rupia, en ple passeig-. Va aparèixer –comenta el periodista- vestit amb camisa d'esport, pantalons blancs, espadenyes i sense mitjons. I allà a la recepció es va trobar amb la gent de la premsa i va accedir a anar a la platja i fer-se fotografies amb amics, prenent el sol, nedant, pescant a canya a les roques, fent veure que anava a agafar llagostes amb garbitanes, etc. Recordem que al Pep Samitier li deien El Mag i també L'home Llagosta, segurament pels seus salts per rematar, d'aquí l'interès del fotògraf per retratar-lo anant a la pesca del cobejat crustaci... Responent a preguntes de Xavier Picanyol el nedador Brull explica què fan més o menys cada dia: "A les dues anem a dinar, a la tarda sortim d'excursió o ens quedem al Chiringuito, (un bar que hi havia al passeig), a seure i fer-la petar una bona estona". Després venia el sopar i, en acabat, o s'anava una mica a passeig, o es tornava altra volta al Chiringuito a prendre un refresc, o algun dia hi havia ball o cinema o anaven, també, a pescar. Atès que la família Brull ja feia temps que s'estaven a Lloret i coneixia quins eren els racons més bonics o més atractius, cal suposar que quan parlen d'anar d'excursió, un dels llocs visitats devia ser, com feia tanta altra gent de l'època, el santuari i l'entorn de Santa Cristina. Ens hi imaginem, doncs, també, en Samitier i en Brull i el seu entorn fent-hi acte de presència.

De tot plegat deduïm, doncs, una vegada més, que Santa Cristina va ser un dels pols d'atracció més importants de la nostra costa en els anys vint i trenta. I, evidentment, amb un altre aire, ho segueix essent. ■

Obreria 2.0

Cristina Pinto Isern
Obrera Secretària i Arxivera

Davant el confinament total decretat després de la festa dels Perdons, ens vam haver d'organitzar per poder reunir-nos en aquest temps de pandèmia que afecta el nostre món.

Poques coses ens feien pensar que a partir del 13 de març d'aquest any les videotrucades entrarien a l'Obreria de Sta. Cristina amb tanta decisió. Passaven els dies i les reunions pendents, trucades i whatsapp eren el nostre dia a dia, finalment l'Obrer Major va demanar a la Junta de reunir-nos telemàticament.

Per tant, el passat 5 de maig de 2020 ens vam trobar a l'entorn virtual. Zoom va ser-ne l'eina. Observem com Zoom substitueix l'espai de Sta. Cristina i la sala d'actes pel software.

Des de la perspectiva analògica el lloc ornamenta, modula i concreta el coneixement potencial que es desprèn del lloc propi. Conscients de la nova realitat ens adaptem i fem possible aquesta nova fórmula de reunir-nos primer tots quatre. Després s'hi afegeixen el Sr. Rector i el Sr. Alcalde, com podeu veure a la fotografia.

La trobada virtual té alguna cosa de call center, de treball atent però amb pocs matisos, en el despatx casolà

de cadascú opinant del tema que ens uneix malgrat la distància. Tots intentem expressar aquesta acció com si tot seguís igual.

Després d'aquesta primera trobada telemàtica en vindran moltes més, sabem que com sempre la nostra institució conserva la millor gestió actuant en l'entorn i circumstàncies que li toca viure sense perdre mai l'essència i la identitat.

En acabar la reunió trobem a faltar l'olor de la natura en sortir de la sala d'actes, el ritme del soroll de les onades des de la plaça del Pi, els anys d'història que recullen les parets de la nostra institució, la possibilitat d'explorar algun gest o llenguatge que ratifiqui una idea que hem discutit amb els companys de Junta a la reunió, trobem a faltar el baf que es desprèn després d'haver afrontat un tema difícil, com és la situació de la població davant la covid-19, nerviosos per un sentiment de responsabilitat compartida.

En definitiva, malgrat haver descobert una manera de trobar-nos molt eficient, trobem a faltar poder-nos acompanyar en una mateixa escena junts a Santa Cristina, fora del call center. ■

Uns apunts de música de la nostra festa

Jordi Rocas

La nostra entitat compta amb un bon catàleg de música dedicada, sobretot sardanes, quasi totes amb els temes musicals originals l'autor, amb poques melodies manllevades de les músiques clàssiques de Santa Cristina, goigs, ball de plaça, *Toquen a Córrer*, etc.

Són sardanes com *El Pi de Santa Cristina* i *Un dia a Santa Cristina* del compositor Tomàs Gil, *Sta. Cristina de Lloret*, d'en Ricard Bover, *De Lloret a Sta. Cristina* d'en Pere Fontàs, *Cristina* d'en Vicenç Bou, *El Pi de Sta. Cristina* d'en Guillem Pahilez, *La processó de Santa Cristina* d'en Joan Pallarès, *Un Paradís sobre el Mar*, d'en Xavier Forcada, *S'amorra*, *Amorra* d'en Josep Casús i *La Festa de Santa Cristina* d'en Melcior Montero. D'aquesta en parlarem més endavant.

Moltes d'aquestes sardanes s'han interpretat a l'aplec del mes de maig, que per cert, enguany se n'ha anat al cel a causa del virus. Com a anècdota destaquem que, a conseqüència del confinament, només s'han fet a Lloret dues audicions de sardanes: la de Cap d'Any a la plaça del Pi i la dels Perdots, totes dues a Santa Cristina. Les altres han quedat suspeses o desplaçades fins al juliol.

Hi ha un parell de sardanes i una obra clàssica que inclouen una sardana amb temes propis de la nostra festa lloretenca. La primera, *La Festa de Santa Cristina*, del compositor Joan Baptista Lambert, *suite* per a banda de música, que finalitza amb una sardana, pròpia de l'obra. L'altra, també titulada *La festa de Santa Cristina*, és una sardana clàssica i descriptiva, del mestre Melcior Montero, obra per a cobla i també amb versió coral. I una tercera, tal vegada poc coneguda pel seu tema musical del mestre Domènec Moner i Basart, *Dansaires lloretencs*. Tot el tema de l'obra està basat en el *Toquen a Córrer* del ball de plaça.

Joan Baptista Lambert, nascut a Barcelona, es va formar com escolà a la catedral de Barcelona, i als 12 anys va començar els estudis d'orgue i composició amb Enric Morera i Felip Pedrell. També va estudiar piano amb Joan Baptista Pellicer i Joaquim Malats. Compta amb un catàleg d'obres de diversos gèneres, des de música simfònica a misses, sarsueles i cançons, amb un total de 472 obres catalogades, 17 de les quals són sardanes. Va ser director de la Banda dels Mossos d'Esquadra de la Generalitat de Catalunya (1928-1931), de l'Acadèmia de Música i de la Banda de Música de la Casa de la Caritat on va fundar un Orfeó i va publicar una *Teoria de la Música* el 1919.

Dins la seva faceta pedagògica destaquem la seva col·laboració amb Frederic Alfonso i Joaquin Zamacois en la confecció del Metodo Graduado de Solfeo LAZ, mètode bàsic per estudiar solfeig que han fet servir moltes noves generacions de músics.

Aquesta obra, *La festa de Santa Cristina*, va ser premiada a Banyoles el 1922, suposem que a la festa de la música que de fa molts anys, i encara avui en dia, té lloc en aquesta vila cada octubre.

Melcior Montero i Vert va escriure la seva sardana *La festa de Santa Cristina* que descriu tot un matí de la festa major del 24 de juliol. Hi va posar lletra Emili Martínez, tots dos bon coneixedors de la festa de dins estant. Uns fragments d'aquesta lletra diuen...

*Si blanca n'és la gavina
que a la mar blava reposa,
més blanca, entre pins desclosa
trobareu Santa Cristina!.....*

*Clareja el jorn, repiquen les campanes,
desvetllen les trompetes i violins;
mentre es formen alegres caravanes,
s'apleguen a l'església el pelegrins.*

*Ja surt la processó que, vostra imatge,
a l'ermita ha de dur creuant la mar;
flamegen les banderes amb l'oratge
i el cor dintre del pit sembla esclatar!.....*

*Dels lliris vostres ja senten la flaire,
s'aturen totes per millor pregar;
devotament alcen els remes enlaire;
la Salve puja fins al vostre altar.*

*L'esforç darrer al crit d'Amorra, amorra,
i arriba a terra un dels llaguts triomfant...*

Com es pot comprovar, és un fidel relat de la processó de bon matí.

El mestre Melcior Montero, intèrpret de violí, compositor i director de cor, forma part de la nissaga dels Montero, família molt arrelada a la música de casa nostra. Va ser director de la Coral Unió Lloretenca des de 1952, moment de la seva fundació, i va compartir tasca amb Jaume Fauria com a sotsdirector. Més endavant va dirigir la coral Josep Maria del Rio, que també va escriure una vintena de sardanes.

Melcior Montero fou autor de moltes cançons força populars entre el jovent lloretenc del seu temps. Va compondre sardanes, ballables, valsos, havaneres, principalment per a corals d'homes. També és autor de la sarsuela més important de casa nostra, *La Bella Dolores*, estrenada el 25 de març de 1944 al Teatre Modern i recentment interpretada al Teatre de Lloret.

Són sardanes seves: *Els ocells et bressolen*, *L'avi Xot*, *L'era dels Ocells*, *La Festa de Santa Cristina*, *Eterna Cançó*, *Dol a Sant Llorenç Dosmunts*, *La Rotllí*, *Rotllí*, *Rotllana* (pensada per a la mainada), *La Festa de les Espigues*, *Pasqua Florida*, *Montserratina*...

Una tercera sardana en la qual trobem el tema central amb músiques de la festa major és la sardana del mestre Domènec Moner i Basart, *Dansaires lloretencs*, dedicada a la primera colla sardanista lloretenca que va existir i que va portar aquest nom. Tot el tema musical volta a l'entorn del *Toquen a Córrer*. Amb el seu clàssic estil compositiu, el mestre Moner conjuga amb encert i decisió aquesta famosa melodia. Aquest galop, el *Toquen a Córrer*, no és una melodia nostra exclusiva, sinó que forma part del cos musical del ball de plaça al llarg dels temps i també s'ha fet tradicional a la processó per mar, ja que la cobla l'interpreta des de dalt de l'embarcació estant.

Recordem que a Tossa, per la festa major d'estiu, aquesta mateixa melodia serveix per *Ses Nou Sardanes*, que consisteix en nou sardanes curtes. Aquest és el mateix galop dels balladors que van des de la porta de l'ermita dels Socors fins a la Peixateria, i que fan el recorregut nou vegades. En acabar cada passada del galop, ballen una sardana curta i tornem-hi; finalment s'acaba tot plegat amb un valset, *El vals d'en Xixanet*, personatge tradicional del llegendari tossenc. Per cert, *Ses Nou Sardanes* enguany per Sant Pere no s'ha celebrat a causa de la pandèmia.

L'altra música destacada és el ball de plaça, que té seva pròpia melodia sembla ser que a partir del segle XVI. Compta amb dos motius diferents, a tall d'un minuet de

set compassos, que són interpretats seguits i es van repetint tantes vegades com calgui.

La cobla l'interpreta en formació d'orquestra de ball de saló el primer dia, i el segon ho fa en formació de cobla, en una adaptació que en va fer el mestre Domènec Moner.

L'entrada i sortida de la plaça de les obreres es fa amb un galop genèric, el més popular i interpretat de tots, porta per títol *El meu promès* i és del compositor Bartomeu Vallmajor. Aquest galop sona en quasi tots els concursos del país de colles sardanistes durant l'entrada de les colles a la plaça.

El ball de plaça acaba amb una sardana que les cròniques antigues ja recullen, però durant uns anys no es va incloure. No obstant això, d'uns anys ençà s'ha recuperat. Actualment sol ser la del mestre Vicenç Bou, *Platges de Lloret*.

No és estrany trobar una sardana en obres de tall clàssic. En el repertori català hi trobem algunes obres famoses de la música per a gran orquestra que també compten amb alguna sardana dins la seva estructura, com per exemple, l'obra *El Pessebre*, del mestre Pau Casals, la seva obertura és una sardana. La sarsuela *Cançó d'Amor i de Guerra*, conté la seva famosa sardana *El Vallespir*, o per exemple la famosa sardana i himne oficiós del nostre país, *La Santa Espina*, és el tema principal de l'obra clàssica amb aquest nom del mestre Enric Morera. O l'òpera *Marina*, que en totes les representacions, tradicionalment s'hi ballava una sardana.

Una de les feines antigament de la formació contractada per a la festa major era fer amb els obrers el *llevant de taula*, que consistia en recórrer tots tres dies havent dinat les cases del poble, recaptant diners per pagar la festa. Les famílies que hi col·laboraven gaudien d'uns moments de música en directe, i amb les almorratxes amb aigua perfumada que portaven els obrers a partir del segle XVIII, els regaven els peus, tal com ho fan amb les autoritats a la plaça durant el ball. Tot plegat en senyal d'agraïment.

El *llevant de taula*, fins fa ben poc, encara es practicava al Nord de Catalunya, per finançar sobretot les festes majors.

Tota festa major volta en part a l'entorn de la música, i si és pròpia, com és el nostre cas, molt millor. A Lloret tenim la sort de tenir-ne força, i amb aquests quatre breus apunts, l'hem volgut remarcar. ■

Ha caigut un llamp a l'ermita

Jordi Soliguer i Mas

Un dissabte de setembre, just acabant de dinar, rebia la notícia alarmant que un llamp havia caigut a la cúpula de l'ermita. La comunicadora, veïna del lloc, en un estat d'esverament preocupant, em deia que per la polseguera que s'havia aixecat creia que s'havia enfonsat la teulada o almenys una part important. Era una notificació pràcticament immediata al succés. Em va trucar perquè em coneixia i perquè sabia de la meua relació amb l'Obreria de Santa Cristina. Les seves paraules em van deixar atònit. Només penjar vaig trucar l'Arseni. Ens vam presentar a l'ermita al cap de poca estona. Eren moments de confusió. Hi havia escantells de ceràmica, de morter i de totxo, tot just arribar al surolí. L'escampadissa s'anava expandint

fins a tocar l'ermita, de tal manera que es presagiava una desfeta important. Des de l'exterior no s'apreciava ben bé què havia passat, quina part estava afectada, quina gravetat tenia l'acció del llamp. Vam entrar a dins l'ermita. A la part interior de la cúpula es veien unes fissures als arcs que la sustenten, però no estava foradada. Tampoc hi havia entrat aigua. Això era un bon senyal. Observant la teulada des d'un lloc una mica apartat per poder tenir la perspectiva necessària vam adonar-nos de l'esvoranc que presentava una part de la cúpula. A partir de llavors, no es permetria entrar a dins el santuari perquè no es podia endevinar com podia haver quedat l'estructura. Fins que no es va muntar una bastida exterior per accedir-hi no es va poder fer una anàlisi concreta del problema i el deteriorament sofert. Després de les oportunes comprovacions es va concloure que la part estructural havia resistit perfectament l'impacte i la part afectada era la capa superior

de la volta, o sigui, el replè de morter i totxos que servia per donar-li el volum final, i evidentment la capa superior de peces de ceràmica vidriada.

La màquina de l'Obreria es va posar en marxa des del primer moment. Els obrers van acudir-hi, es van prendre les decisions de forma ràpida i decidida, i es va posar fil a l'agulla per reparar amb la més gran rapidesa possible els danys. Es va involucrar en la resposta els edils municipals i a través d'ells, la Diputació. Es van contractar els paletes. Es va decidir la instal·lació d'un parallamps modern. En fi, es va actuar amb agilitat, bon criteri i, com a conseqüència, en poc temps va quedar la cúpula refeta completament. Es van substituir les escates ceràmiques per unes d'identiques fetes expressament i es va disposar a partir d'aquell moment d'un parallamps nou de trinca. Molt bona gestió.

L'ermita és un dels nostres béns més preuats i el tema ho requeria. Superat l'accident torna a oferir un aspecte immillorable. Com també caldria que ho fessin els edificis annexos, els quals presenten una imatge força desmollorada i amb tota la certesa es pot afirmar que no haguessin resistit la caiguda d'un llamp sobre les seves teulades, entre altres raons perquè no disposen d'una estructura massissa i semi-esfèrica tan extremament resistent com la cúpula.

Esperem que no hi caigui cap llamp. O tal vegada, si la natura capriciosa escollís aquestes deteriorades construccions per adreçar-hi la seva fúria devastadora, seria la manera que ens posàrem a rehabilitar-les, de ben segur amb la mateixa empena que s'ha fet amb la cúpula. En tot cas, millor que ens anticipem als fenòmens meteorològics i ens decidim d'una vegada a fer la restauració necessària i imprescindible. ■

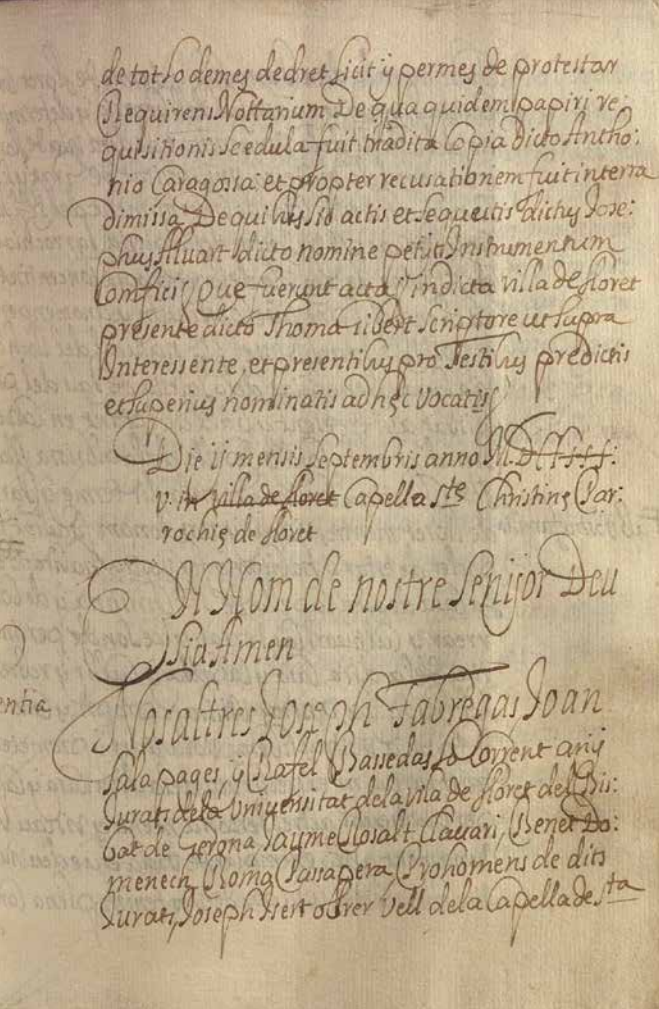

Nova aportació documental per la història de Santa Cristina

Montse Sala i Vila

Hom pot pensar en la història com una anàlisi i narració d'uns fets en un període determinat del passat i com quelcom tancat i conclòs. Són emperò, les preguntes renovades, la continua troballa de documents el que permet estudiar i anar completant la crònica escrita d'un lloc i un període, i veure la història com una ciència viva que es re-inventa i s'actualitza. Aquí us en presentem un bon exemple. La recerca que Carles Macià està efectuant a l'Arxiu de la Corona d'Aragó ha donat llum a tres documents sobre Santa Cristina que molt amablement ha facilitat per al seu estudi. Es tracta d'un document del 30 de desembre de l'any 1595 sobre un desnonament a Jaume Casas, d'un contracte del 2 de gener de l'any següent a Salvador Sebastià Rosselló i d'una *licentia* [licència] de l'1 de setembre del 1685 al prevere Mossèn Joan Bosse per viure i tenir cura de la casa i capella de Santa Cristina. D'aquest darrer document és del que tractaré en aquest article.¹

La creixent devoció per Santa Cristina havia fet necessari encarregar a estadants la cura de la capella de la Santa i de les terres de la seva propietat, ja fos un capellà,

un ermità o ambdós en un moment donat, sempre proposats pel Consell de la Universitat de Lloret. En el moment de la nominació es signava un document on constaven les tasques que s'havien de dur a terme, i, a voltes, s'hi incorporava un inventari. La rellevància d'aquesta *llicentia* ve donada per ser, a dia d'avui, el document més antic no eclesiàstic en el qual tenim coneixement amb detall dels béns de Santa Cristina. Fins llavors, el que se sabia era per les visites pastorals que periòdicament efectuava el bisbat però que, en el cas de Santa Cristina, en trobar-se lluny de la població i no ser l'església principal de Lloret moltes vegades les inspeccions es feien *per relationem*, és a dir, sense visitar-les en persona. Per això també les descripcions solien ser concises, donant compte de l'estat en què es trobaven els objectes i ornaments que hi estaven dipositats i si eren en nombre suficient per a la litúrgia.

La *licentia* es signà a la capella de Santa Cristina davant el notari Llätzer Galí entre, per una part, els jurats i prohoms de la Universitat de Lloret i l'Obrer Major de Santa Cristina, i, per l'altra, el prevere Joan Bosse com a nou resident de la casa i capella:

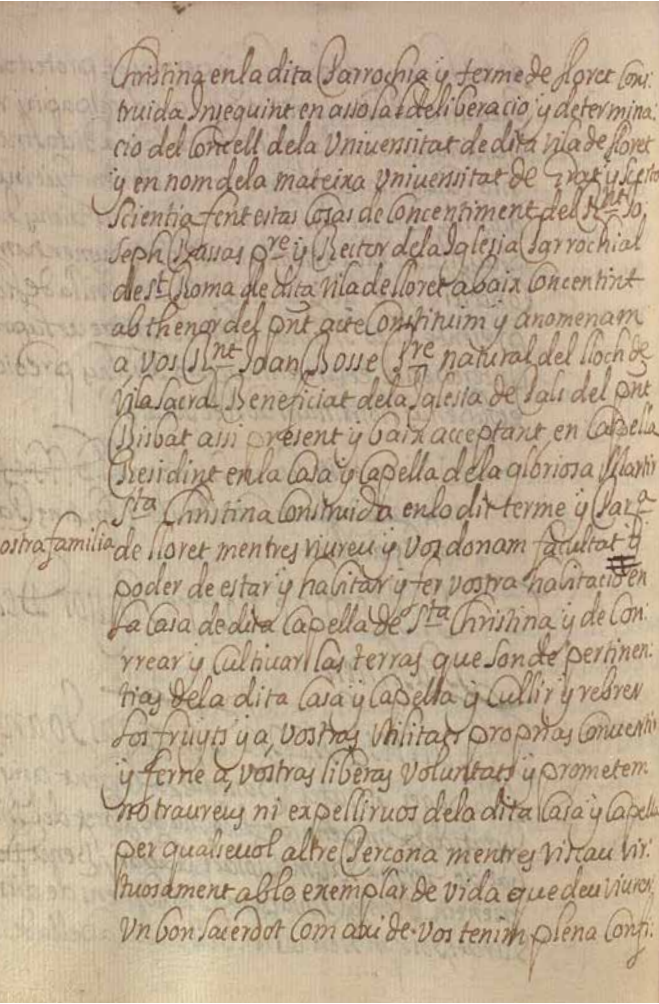
En Nom de nostre Senyor Deu sia Amen

Nosaltres Joseph Fabregas, Joan Sala Pages, i Rafel Bas-sedas lo corrent any Jurats de la Universitat de la vila de Lloret del Bisbat de Gerona, Jaume Rosalt clavari, Benet Do-menech, Roma Passapera, Prohomens de dits Jurats, Joseph Isern obrer vell de la Capella de Sta Christina en la dita Par-rochia i terme de Lloret construïda inseguint en asso la de-liberacio y determinacio del Concell dela Universitat de dita vila de Lloret i en nom dela mateixa universitat de Gratia y Scerta Scientia fent estas Cosas de Concenterment del Reve-rent Joseph Bassas prevere i Rector dela Iglesia Parrochial de St. Roma de dita vila de Lloret abaix concenterint ab the-nor del present acte constituim i anomenam a vos Reverent Joan Bosse Prevere natural del lloch de Vilasacra Beneficiat dela Iglesia de Pals del present Bisbat assi present [...]

En el document intervenen en la nominació els jurats de la Universitat i els prohoms de dits Jurats, i un dels obrers Joseph Isern “obrer vell”, que podem interpretar seria l'Obrer Major. Comptaven amb el vistiplau del rector de la parròquia de Sant Romà el reverent Joseph Bassas. El document confirma que en aquest període, si bé l'administració de la capella corresponia als obrers, aquests estaven supeditats al Consell de la Universitat de Lloret.

El document tot seguit continua:

[...] acceptant en Capella Residint en la Casa y Capella dela gloriosa Martir Sta. Christina construïda enlo dit terme y Parroquia de Lloret mentres viureu i vos donam facultat i poder de estar y habitar i fer vostra habitacio ab vostra familia en la Casa de dita Capella de Sta. Christina i de conrrear y cultivar las terras que son de pertinentias dela dita Casa i Capella i cullir i rebren los fruyts i a, vostras utilitats propias convertir i ferne a, vostras liberas volun-tats i prometem no traureus ni expellirvos [fer sortir] dela dita Casa y Capella per qualsevol altre mentres viscau vir-tuosament ablo exemplar de vida que deu viure un bon sa-cerdot com axi de vos tenim plena confiansa [...]

L'estadà havia de viure de manera virtuosa donada la condició sagrada del lloc. Podia, a més, per al seu propi profit treballar-ne les terres segons els següents pactes:

Primerament es pacte que tot lo temps viureu en dita Cape-lla ajau cada any de conrrear las terras de dita capella de Sancta Christina axi las vinyas com terras de conrreu ço es podar, cavar, magencar² la vinya, podar i conduirlos arbres de cerments cada cosa en sondegut temps i fer llaurar las demes terras i cultiuarlas a us i costum de bon pages

Item que cada any tingau obligacio de fer en la vinya de dita capella dos cents mallols de bona planta i ben plantats
Item que no pugan tallar ningun albre vert ala soca, sino tant solament esporgarlos

Les terres les podia treballar en el seu propi profit. Se-ria en els contractes a partir del s. XVIII que l'ermità o encarregat tindria l'obligació de pagar arrendament per a la seva estada destinat, juntament amb les rendes obtin-gudes per la venda de fusta i llenya dels boscos, a l'administració de la capella.³ En contractes anteriors i posteri-ors al que us presento s'especificava també l'obligació de plantar mallols anualment i, per tant, que es procurés per la regeneració de la vegetació i certa cura mediambiental.

Després d'acordar les tasques que havia de dur a terme el prevere, s'indicaven les limitacions sobre la disponibili-tat dels béns dipositats a la capella, sols podien accedir-hi els obrers com a veritables administradors. Per garantir la seva preservació es feia un inventari on s'indicava si eren a la capella, a la sagristia o a la Casa:

2. Magencar: Fer la segona cavada o llaurada a les vinyes o a les plantes en ge-neral, pel mes de maig. *Gran enciclopedia catalana*.
3. PONS i GURI, Josep Maria. op. cit pàg. 45.

Item que no pugau tocar cosa alguna delas presentallas, Charitats, candelas i demes offertras se donian a dita capella perque volem quelos obrers de dita capella de Santa Christina sian verdaders Administradors dela dita Capella i cosas de aquella axi i dela manera com fins assi [ara] dits obrers an administrat i governat dita capella

Item es pacte que ajau de pendrer lventari dels ornaments i demes cosas de la dita capella y de la casa de aquella con-forme vos entregarem i ajau de donar compte i raho de ditas cosas que enlo dit inventari esteran continuadas i es-manar i restituir aquelles sempre sia menester en cas ques perdessan per negligencia o poch mirament vostre, Pero en cas que vos robassan ditas cosas o part dellas dela dita cape-lla i casa ab violencia no estigau obligat en eix cas de vio-lentia de fer bo ditas cosas robadas i en estas cosas presents

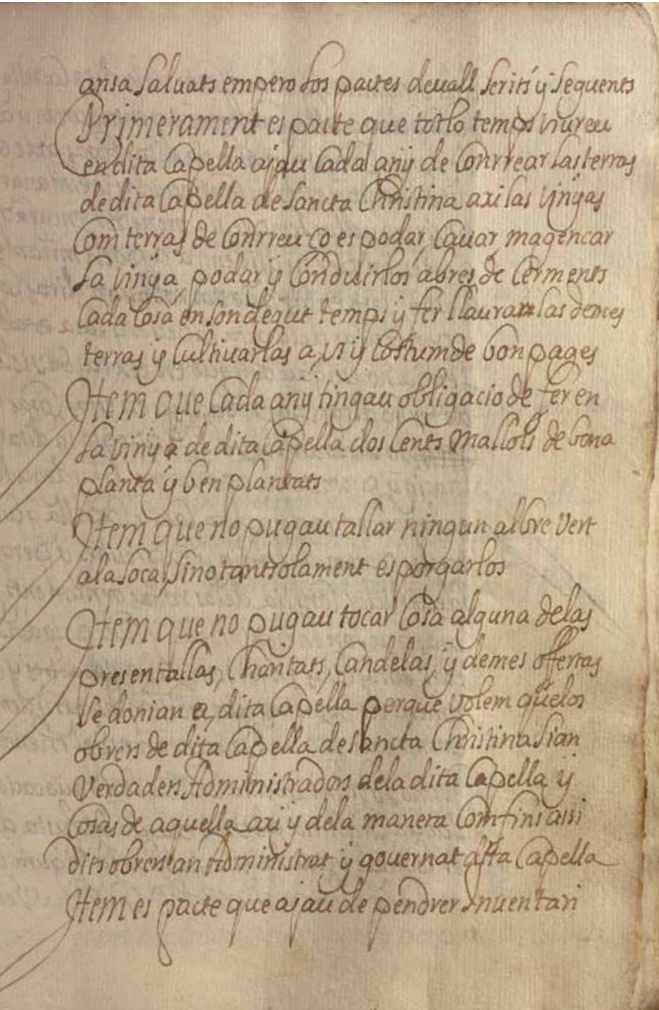
Lo dit Joan Bosse Prevere accepto la dita nominacio i pro-meto de aportarme be y degudament enla residencia dela dita casa y capella i cumplir tots los pactes dalts dits i ex-pressats i perque en sdevenidor constia delas robas orna-ments i demes cosas que son en dita capella i casa poso en inventari ditas cosas en presencia y concenterment de vosaltres dits honors jurats i demes dalt anomenats lo qual inventari es del thenor seguent

Primo lo altar de dita capella sots Invocacio de Sancta Chris-tina ab un retaula de fusta dorat en lo qual retaula esta po-sada la figura o imatge dela Gloriosa Martir Sta Christina vestida ab un vestit de sati vermell posat ab una corona de plata enlo cap i una palma de plata enla ma dreta

Item una palla [pàl.lia] de un St. Christo

Item dos canadelletas⁴ de estanij

Item una campaneta de courer per ajudar a dir missa

4. Canadella: cadascuna de les ampolletes que contenen el vi i l'aigua per a dir missa. *www.Diccionari.cat*.

1. PONS i GURI, Josep Maria. *El Llibre de Santa Cristina de Lloret*. Obreria de Santa Cristina, 1977, pàg. 40, dona compte de l'existència d'aquest document, però es lamenta que no es conservi per un millor coneixement de la història de l'indret.

Item un missal usat ij un faristol usat

Item un calis ij patena de plata de pes de trenta pessas de vuyt poch mes o manco

Item una bossa de corporals vermella ja vella ab tres corporals guarñits de puntas usats

Item dos cobricalses [cobrecalzes]de abducar⁵ ij seda so un de color llahonat ij lo altre viat

Item tres stouallas las dos de ginesta ij las altres de coto ij fil

Item tres palits so un blau de domas ij lo altre defil vermell ij blanch viat molt vells ij lo altre palit de domasquillo vermell abla figura de Sta Christina ab franjas ij sarrells de or bo

Item un Ninjo Jesus abla vestidura blaua

Item tres bandoleras de ferro per posarlas candelas

Item lo siri de Sta Christina de sera de pes de mig quintar

Item una Imatge petita de Maria Sanctissima de pedramabra ab una coroneta de plata

Item una figura del Angel Sant Rafel y dos altres figures de nostre Senyora, de pedra mabra de Tortosa petites

Item una piqueta de pedra mabra⁶

Item dos candaleros de llauto per lo altar petits

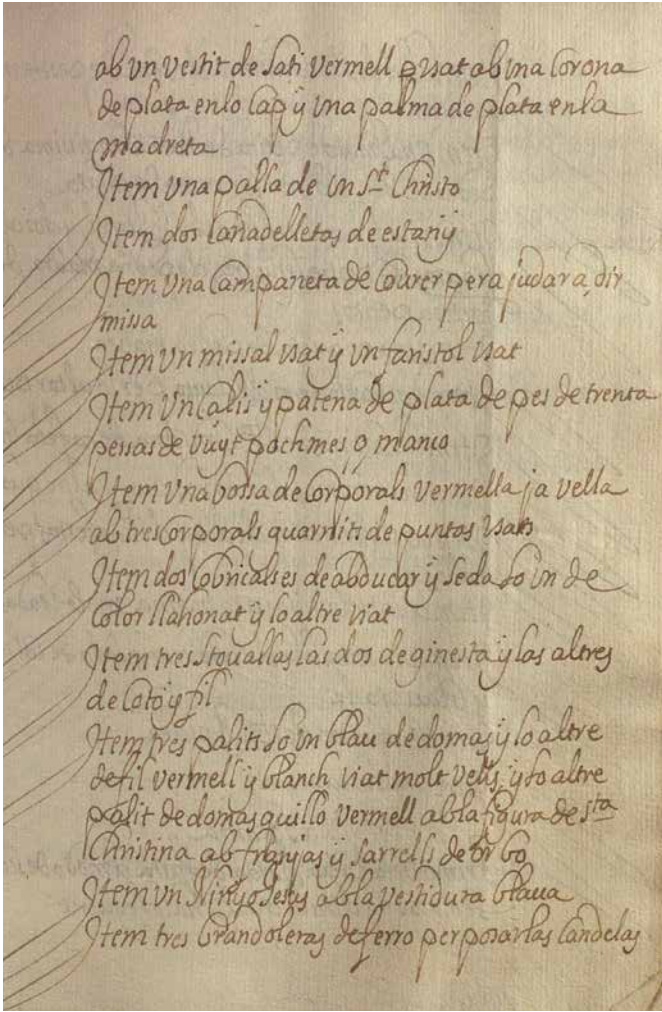
Item las Cortinas de Sta Christina de tafetà blau

Item tres nonimas dos rodonas ij altre quadrada

Item quinse trossos de drap de lli ofertas per mortallas

Item quatre Camisas ala morisca molt usadas

Item una tovallola de abducar y seda de color blanch ij blau viada

5. Abducar = alducar seda ordinària o d'inferior qualitat . Diccionari català-valencià-balear: Institut d'Estudis catalans. www.dcvb.iec.cat.
6. Piqueta d'aigua beneita: pica beneitera petita. Diccionari català-valencià-balear: Institut d'Estudis catalans. www.dcvb.iec.cat.

Item un quadro de Sta Rossolea

Item una sacra petita

En la Sacristia

Primo una caixa llarga de fusta a modo de scont sense panij dins la qual ij ha lo seguent

Primo dos casullas absas stolas y maniblas la una de tafeta vermell ij la altre de flors blanca ij verda

Item dos albas de tela ab puntas absos amits ja usats

Item tres sinijells de fil los dos usats ij lo altre bo

Item quatre stovallas del altar las tres encotonadas usadas ij la altre de fil noua las tres ab puntas grosseras ij la altre ab serrell

Item dos camisetes de tela de la Imatge de Sta. Christina

Item un frontal del altar ab puntas ab un poch de tela

Item una capsa de fusta ab dos purificadors usats

Item la llantia de llauto

Item una taula llarga absos capitells

Item lo feristol del cor

Item la Campana dela torra

Item dos tovallolas llisas

Item un Relliquiari de plata ab Relliquias de la Sancta

En la Casa

Primo dos magalls⁷ de punta y xapo usats

Item una pala de ferro del foch

Iem unas graellas

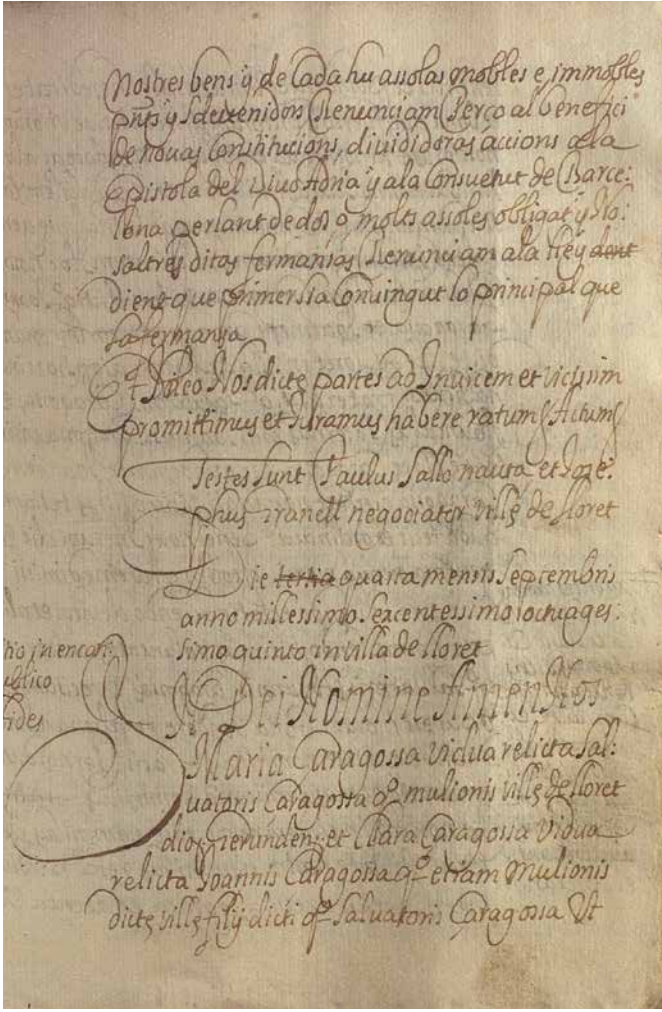
Item un llit de pilars dolent

Cal assenyalar que en aquest inventari s'indica que el retaule de l'antiga capella era de fusta daurada on hi destacava la figura de la imatge de la Santa amb un vestit de setí vermell adornada amb corona i palma de plata. L'any 1592, a la Consueta de Mossèn Jaume Felip Gibert i a la visita pastoral efectuada l'any 1599 ja s'esmentava que la imatge de la Santa portava una corona de plata. El vestit de setí vermell també fou detallat en la visita pastoral de l'any 1719, si bé llavors la Santa tenia un vestuari més ampli.

Així mateix es dona informació entorn les altres imatges que ornaven la capella: un nen Jesús, una imatge petita de Maria Sanctíssima de pedra mabre amb coroneta de plata, una figura de l'àngel Sant Rafel i dues altres figures de Nostra Senyora petites de marbre de Tortosa. També hi havia un quadre de Santa Rosalia, que mostra que llavors ja se'n tenia devoció. Aquesta informació és més rica de l'aportada per les visites pastorals on la referència a la capella estava descrita de manera genèrica indicant que estava ornada decentment. El calze de plata i la seva patena i el reliquiari eren les peces d'orfebreria més valuoses per a la litúrgia i, al contrari del consignat en algunes visites pastorals, eren a la capella i no a la parròquia en qualitat de dipòsit. No sabem si en aquell moment la capella contenia més joiells de la seva propietat, ja que a vegades aquests objectes valuosos estaven custodiats a l'església parroquial.

Per la descripció es constata que la capella comptava amb l'ornamentació completa que havien de tenir els altars: estovalles, pal·lis, corporals, calzes amb patena, missals, llànties i il·luminació, les vestimentes litúrgiques per a la celebració de misses i oficis, amén d'altres ornaments

7. Magall: aixada.

com canelobres o purificadors.⁸ Al contracte, de la mateixa manera que a les visites pastorals, s'indica l'estat dels ornaments sacerdotals i litúrgics, i si eren nous o desgastats. Finalment no deixa de sorprendre el poc parament que hi havia a la casa-habitatge.

Dos anys després d' aquest inventari se'n va redactar un altre, el 23 de novembre de 1687. Quan passà a residir a la casa i capella de Santa Cristina un nou estadant, el capellà Domènec Concas, també es va adjuntar un inventari, però en donar-se per bo aquest, només s'incorporaren les presentalles que en aquest interval de temps rebé la Santa per donacions o deixes testamentaries.⁹

Haurem d'esperar més de trenta anys per obtenir un inventari més detallat, en ocasió que Joan Guinart passà a ser el nou ermità de Santa Cristina. Aquest és el primer escrit que es troba en el Llibre de l'Administració o Confraria de Santa Christina¹⁰. Aquest inventari dona compte de la rellevància que havia anat prenent Santa Cristina i l'impuls econòmic del poble: la Santa comptava llavors amb diferents vestits, un major nombre d'aixovar i d'ornaments litúrgics de més qualitat, ja que eren nombrosos els objectes de plata –destacant uns pàlits i quatre palmatòries de plata donats pel Marquès de Aytona–, així com una certa quantitat d'exvots.

8. PUIG i ALEU, Imma. *Una visita pastoral al Baix Empordà als anys 1420-1423*. Fundació Noguera, Barcelona, 2006.
9. PONS i GURI, Josep M. op. cit pàg 41.
10. Llibre de l'Administració o Confraria de Santa Cristina. Arxiu de Lloret de Mar.

El document continua amb l'aportació per part del prevere Joan Bosse de dos fiadors per major garantia de la bona custòdia dels béns:

Los quals bens mobles y ornamentals lo dit Joan Bosse prevere a pres en comanda y custodia y darne bon y lleal compte sempre sera menester y sere requerit per part dels honors jurats de dita vila de Lloret o perlos obrers y Administradors de dita Capella salvats sempre los pactes sobredits lo que prometo fer attendrer y cumplir sens dilatio alguna ab restitucio de tots danys y despesas sobre delas quals vull que dits honors Jurats y obrers me sian creguts de llursola simple paraula ij per major seguretat dono per fermansas [fiança] a Mossèn Francesch Vio cirurgià y a Anthoni Badia treballador dela vila de Lloret assi presents, ij Nosaltres dits Francesch Vio y Anthoni Badia nos instituim fermansas per totas las ditas cosas a que dit Reverent Joan Bosse pot estar tingut y obligat en virtut del present acte axi ab ell com sens ell y assolas ij per attendrer y cumplir ditas cosas tant lo dit Principal, com nosaltres ditas fermansas obligam a dits honors Jurats, y obrers de Sta Christina tots nostres bens y de cada hu assolas mobles e immobles presents y sdevenidors Renunciam Perço al benefici de novas constitucions, divididoras accions a la Epistola del Divo Adrià y ala Consuetut de Barcelona perlant [parlant] de dos o molts assoles obligat y Nosaltres ditas fermansas Renunciam ala lley dient que primer sia convingut lo principal que la fermansa.

Finalitzant amb el següent text redactat en llatí on apareixen els testimonis d'aquest acte:

Et voleo Nos dicte partes ad Inuicem et vicissim promittimus et Juramus habere ratum and Actum
Testes sunt Paulus Sallo nauta et Josephus Granell negociator villa de Lloret.

M'agradaria concloure aquest article posant de relleu que tot i ser venerada en altres contrades gironines com l'Armentera i Corçà,¹¹ és a Lloret on la figura de Sta. Cristina més s'ha engrandit i consolidat al llarg del temps. Això no hagués estat possible sense la voluntat i l'esforç de l'Obreria, principal protagonista en aconseguir que el nom de Santa Cristina hagi perdurat fins els nostres dies. Aquest document és una pinzellada en la seva història, ja que mostra l'interès per preservar l'entorn i el culte a la nostra vila. El seu contingut permet entendre la importància de la litúrgia, i com els inventaris són una font documental que ajuden a entendre la devoció i a veure'n la seva evolució al llarg del temps. ■

11. MARQUÉS i PLANAGUMÀ, Josep Mª *Confraries medievals del Bisbat de Girona*. Annals de l'Institut d'Estudis Gironins, Vol. XXXIV. Girona, 1994, pàg 352, en referència a sants/santes que no eren titulars de l'església parroquial si no d'ermites però que suscitaven fervent devoció.

Les confiscacions de la Guerra Civil

Salvador Palau delmàs i Casals

Segons un informe oficial de data 20 de desembre de 1940, signat per l'alcalde Jesús Garriga, el dia 23 de juliol de 1936 –tot just cinc dies després d'esclatada la revolta del 18 de juliol–, es van cremar imatges i objectes de culte de la capella dels Sants Metges, de l'Hospital, i de diverses ermites, inclosa la de Santa Cristina. S'assenyala com a autor el “*llamado Comité Antifascista de esta localidad y los milicianos y sicarios al servicio del mismo*”.

En unes declaracions fetes al jutjat per l'arrendatari de l'hotel en aquella època, Francisco Clua Marsol, diu que, uns quinze dies després de l'inici de la revolta, hi va haver una ocupació de l'ermita per part d'un grup d'uns 30 milicians, que van trencar imatges i objectes i els van deixar apilats al mig de l'església. Durant la segona quinzena de novembre de 1936, aquestes imatges i objectes van ser cremats pels milicians.

Al llibre d'actes de l'Obreria, l'acta del 4 de setembre de 1936, diu literalment: “Reunits a la casa del poble on han sigut cridats pel Comitè Antifeixista local els obrers Joaquim Castany, Joan Rissech, Francesc Gispert i Josep Surís Boadas, s'és requerida aquesta obreria perquè faci entrega al referit Comitè de tota la documentació i efectiu que està en poder de la mateixa, així com tots els objectes. S'acorda donar compliment a aquest requeriment fent entrega de tota la documentació i de la quantitat de dotze mil cinc-cents cinquanta-vuit pessetes cinquanta-cinc

cèntims. De tot ço que s'aixeca la present acta que firmen tots els concurrents”.

De nou, al gener de 1937, va arribar a Santa Cristina un camió amb uns 25 milicians, amb la intenció de dinamitar l'ermita. Segons les declaracions de Francisco Clua Marsol, arrendatari de l'hotel, la defensa d'aquest edifici va dissuadir els milicians i va salvar l'ermita.

Dins d'aquest context d'estat de guerra, es va produir la confiscació de vaixells, exvots, quadres i objectes, que van ser requisats i portats al Museu Marítim de les Drassanes de Barcelona. El fet es va produir el 24 de novembre de 1936, quan es presenta el Sr. Ferran Arranz com a delegat del Conseller de Cultura de la Generalitat, Sr. Ventura Gassol, amb els seus ajudants, i requisen, segons el document existent, un lot procedent de Santa Cristina consistent en: set maquetes de vaixells, vuit quadres, una talla mariner del segle XVIII i un vaixell miniatura de marfil. En realitat, els objectes requisats van ser molts més, com es reconeix en abundant documentació posterior. Possiblement van fer més d'un viatge de recollida d'objectes.

Acabada la guerra civil, la primera acta de l'Obreria és del 13 d'agost de 1939. L'alcalde gestor, Baldiri Barnés, diu que, virtualment dissolta l'Obreria durant el període de la guerra, un dels primordials deures com alcalde és “*devolver prontamente a la vieja Institución sus atributos y funciones*”, anomenant a la nova Junta d'Obrers (prèvia

Interior de l'ermita, abans de 1936.

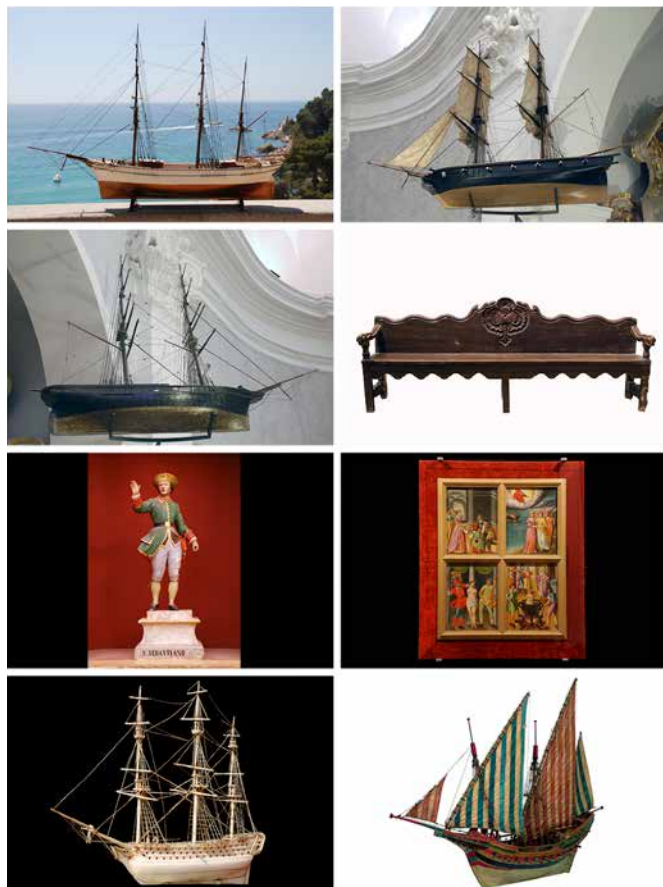
aprovació del governador civil), formada per Just Marlès Vilarrodona, Ramon Coll i Rodés, Narcís Pou Plaja i Jaume Fernández Gic. Les diferents juntes que es van succeir durant catorze anys, des d'aquesta fins al 1953, van haver de lluitar per aconseguir que la nostra ermita recuperés el patrimoni confiscat.

La recuperació no va ser total, es van perdre uns quants llençols pel camí. El 13 de juliol de 1953, al Museu Marítim, es signa un conveni entre els representants del Museu i de l'Obreria, pel qual es retornen a Santa Cristina vint-i-vuit objectes que figuren en una relació que forma part del document; amb la condició que les maquetes de tres vaixells, el Navili del s. XVIII, el Xabec i el Sebastià Gumà; l'Obreria els deixa en dipòsit *sine die* al Museu Marítim, que en farà còpies per a l'ermita. En aquesta relació ja s'han perdut, entre d'altres (no hi figuren), l'altar de la Bona Nova, que era l'altar major de l'ermita anterior a 1764; i l'altar de Sant Elm, que no era a Santa Cristina sinó al temple parroquial de Sant Romà. I, dels 28 objectes relacionats com si es tornessin, alguns no van arribar a la nostra ermita. Falten les maquetes del bergantí Serafin, dos xabecs, la fragata P. Concepció, la maqueta d'un navili de cristall, i algunes armes (pistola i trabuc).

En molts dels documents de les gestions per a la recuperació, trobem expressions contundents contra la requisada dels objectes de 1936. Sens dubte, ningú pot acceptar de bon grat que uns estranys vinguin de fora i

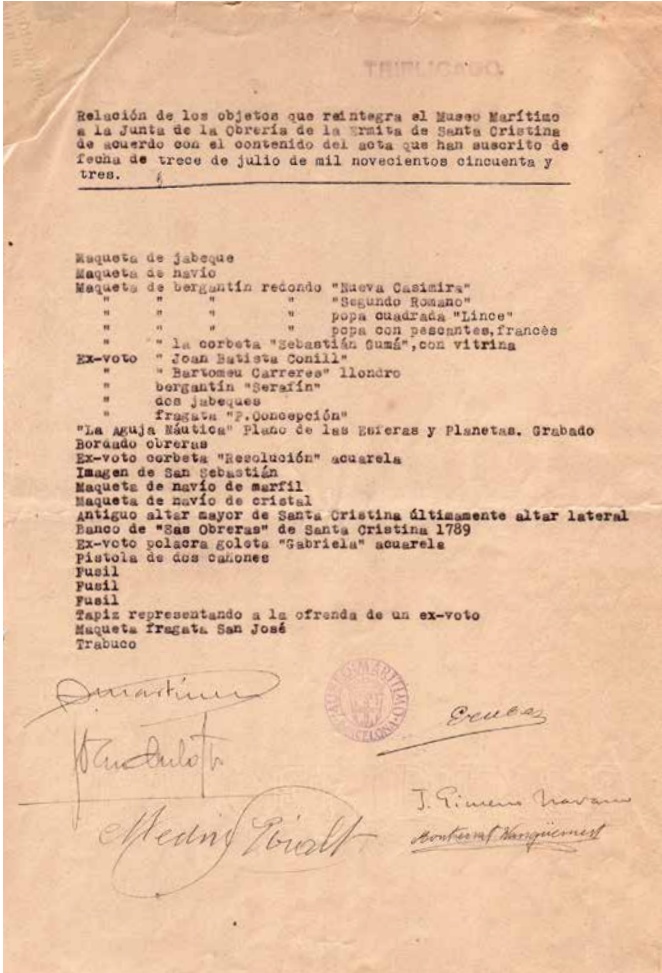
s'emportin uns objectes històrics, valuosos i estimats, fruit de l'estima i devoció del nostre poble. Aquest estat d'ànim, sumat a la situació política dels primers anys del franquisme de postguerra, devia influir en què els lloretencs amb responsabilitats en el tema, tant de l'Obreria com de l'Ajuntament, carreguessin les tintes en la desqualificació dels protagonistes de la requisada, com ho reflecteixen aquests documents. Cal considerar que, atès que el que es perseguia era la recuperació dels objectes, aquesta era la *música* que devien voler escoltar les autoritats superiors de l'època, ja que la requisada l'havia fet una Generalitat catalana amb el color polític dels vençuts.

I aquí voldria fer una reflexió sobre aquella Generalitat que es va trobar amb els fets de juliol de 1936. Hi va haver prou visió de futur com per preveure que el patrimoni mobiliari dels edificis religiosos estava en perill, i es varen posar els mitjans per endreçar-lo i salvar-lo així de la bogeria destructora d'aquella malaurada època? Gràcies a aquella decisió i a la gent que va portar a terme l'ordre, avui podem gaudir d'una bona part d'un patrimoni molt estimat que, de no haver estat així, sens dubte hauria desaparegut com ho varen fer tants objectes preuats com el reliquiari de plata de l'any de 1710 amb la relíquia del fèmur de Santa Cristina, elaborat a partir de l'esforç dels lloretencs, que varen talar els boscos de Santa Cristina per ajudar a pagar-lo; o la relíquia de la costella, que va ser la primera en arribar a Lloret l'any 1591.

Alguns dels objectes confiscats.

Relació dels objectes recuperats segons el conveni de 1953.

El Govern del president Companys va actuar ràpidament i amb valentia per protegir el patrimoni cultural. El 25 de juliol de 1936 promulgava una disposició d'urgència destinada a la defensa del patrimoni cultural de Catalunya. El govern català s'apropiava oficialment “de tots els materials i objectes d'interès pedagògic, científic, artístic, històric, arqueològic, bibliogràfic i documental” que es trobessin en edificis o locals d'institucions públiques en territori català. Un organisme depenent de la Generalitat, l'Institut Nàutic de la Mediterrània, va rebre l'encàrrec de la recuperació i salvaguarda d'objectes de tot tipus, princi-

palment d'objectes de culte catòlic, que aquells dies eren destruïts de manera irracional arreu del país.¹ Aquesta feina es feia sota la mirada dels comitès, cosa que posava aquesta gent en el punt de mira dels revolucionaris. Així, el diari Última Hora del 18 d'agost de 1936, en un article signat per Puig Ferran, es deia que “l'Institut Nàutic de la Mediterrània, després del 6 d'octubre (de 1934) havia estat un reducte de *feixistoides* camuflats de mariners en terra”. En aquelles circumstàncies, aquesta frase equivalia a una sentència de mort en una de les passejades nocturnes de l'època. Era un fet indiscutible que alguns empleats de l'Institut Nàutic eren notablement conservadors i religiosos, del tipus de gent que desapareixia de matinada.

La persona que és assenyalada com a *culpable* de la confiscació a la nostra ermita, Ferran Arranz, era el delegat de la Generalitat a l'Institut Nàutic de la Mediterrània. Ell va demanar a Ventura Gassol que prengués la mesura radical de posar l'Institut i el seu personal sota la protecció de la Generalitat. Així, en qüestió d'hores, el 20 d'octubre de 1936 es va redactar i publicar el Decret de dissolució d'aquell Institut i es creava el Museu Marítim de Catalunya, fet que va donar protecció a l'equip que s'encarregava la ingrata missió d'anar als pobles de la costa catalana recollint objectes de caire religiós per portar-los al Museu. Els funcionaris que recollien els objectes confiscats, ho van fer a partir de llavors amb el suport d'homes armats, per protegir-los de les possibles actuacions dels revolucionaris que veien com aquest equip els prenia un material que tenien com a objectiu.

El temps dona la perspectiva sobre els fets del passat. Malgrat pèrdues i llacunes, es va aconseguir que les generacions actuals i futures puguem seguir gaudint d'uns objectes històrics, testimonis d'una vocació i d'un passat, que van estar molt a prop de convertir-se en fum. És bo que tinguem consciència de les vicissituds que van viure, i que tinguin llarga vida. ■

1. “Creences de la mar”, Antoni Sella i Enric Garcia. Museu Marítim.

El lliri de Santa Cristina

El gran desconegut de Lloret de Mar

Laia Miranda Lloveras

El lliri de Santa Cristina és present de forma quotidiana a les nostres costes i forma part de la decoració de la nostra festa major, però passa desapercebut per a la majoria de la gent.

Des de finals de juny fins a arribar setembre, quan la visita a la platja sembla de rigor, el lliri de Sta. Cristina es troba en plena floració, per la qual cosa, si triem la platja adequada, no és estrany que ens topem amb les belles flors d'aquesta planta bulbosa.

El nom científic de la planta és *Pancratium maritimum*. *Pancratium* prové del grec, (*pan*, tot) i (*cratys*, potent), per referir-se a les seves virtuts medicinals. *Maritimum* prové del llatí i significa mar, degut al seu hàbitat coster.

És una planta bulbosa, que passa l'època desfavorable enterrada. Les seves flors són bastant vistoses; són grosses, de color blanc, aromàtiques i d'uns 15 cm de longitud. Les llavors són negres, lleugerament triangulars i estan recobertes per una capa de material esponjós que les permet flotar a l'aigua i així poden dispersar-se.

Encara que el seu aspecte sigui fràgil, aquesta planta tolera unes condicions molt extremes, aguanten a ple sol i suporten a la perfecció llargs períodes de sequera. Aquest lliri creix exclusivament en platges i sorral marítims, preferentment de sorra molt fina i calcària (dunes), i es distribueix principalment pel litoral de la conca mediterrània i el litoral atlàntic sud-occidental europeu.

Les seves fulles i bulbs contenen heteròsids cardiotònics i alcaloides, que tot i estar presents en poques quantitats, fan que aquesta planta sigui tòxica, però també li atorguen propietats medicinals. Els heteròsids cardiotònics són uns compostos químics que tenen efecte diürètic i incrementen la força de contracció del cor (són usats per tractar la insuficiència cardíaca congestiva, fibril·lació auricular, etc.). També s'han fet estudis i s'ha demostrat que els alcaloides podrien servir com a tractaments antitumorals i per combatre l'Alzheimer.

Encara que sigui una planta tòxica és imprescindible per a la vida de la papallona de l'espècie *Brithys crini*. Aquesta papallona parasita el lliri tant en estat larvari com en la forma adulta. Les fulles són l'únic aliment de les erugues, i posteriorment, les papallones hi ponen els ous.

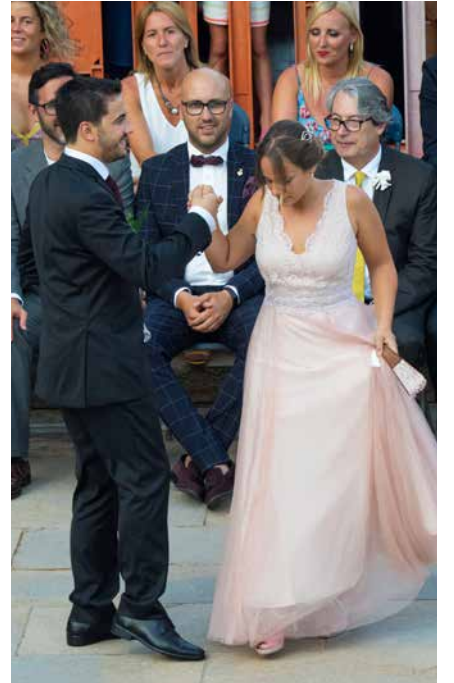
Malgrat que fa molts anys que creix a la preciosa platja de Santa Cristina, no és fins 1998 que es van començar a decorar les almorratxes amb la flor d'aquest lliri. Els lliris es recullen a la platja 1 o 2 dies abans del 24 de juliol, i unes hores abans del Ball de Plaça es posen a l'almorratxa, amb aigua perfumada i acompanyades d'esparreguera.

Actualment és una espècie amenaçada degut a la recol·lecció de les seves flors i a la destrucció del seu hàbitat. Per això, la millor manera de poder seguir gaudint d'aquesta preciosa flor és en el seu hàbitat natural, excepte el dia de la nostra festa major, a ses almorratxes de Ses Obreres.

No ens estimem allò que no coneixem i no conservem, ni protegim, allò que no estimem. ■

Recull d'imatges 2019-2020

música

A SANTA CRISTINA

Obreria de Santa Cristina

Concerts d'estiu

2020

Organitza:

Punt de venda anticipada: Museu del Mar
Hi haurà servei de restauració abans
i després de cada concert

Plaça del Pi / **Preu:** 15€

DISSABTE 8 AGOST · 22.30h

PORTO BELLO

Plaça del Pi / **Preu:** 15€

DIVENDRES 21 AGOST · 22.30h

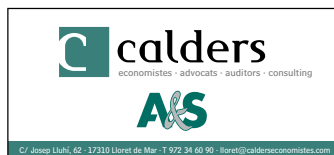
CRISSY Z

Plaça del Pi / **Preu:** 15€

DIVENDRES 14 AGOST · 22.30h

MONICA GREEN

www.musicaasantacristina.org

Amb la col·laboració de:

